

L'ESTEL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

PRENSA
CORONA

anys lleials a Mallorca

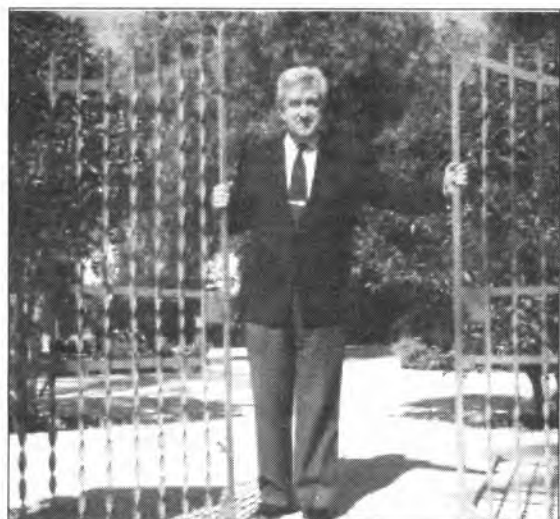
EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XV. NÚMERO 352

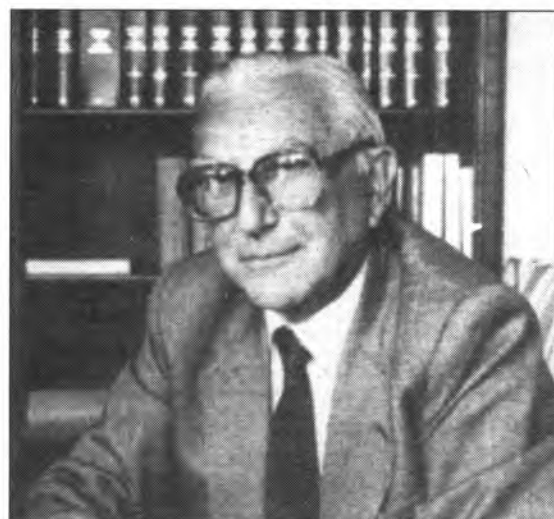
1 DE DESEMBRE DE 1996

PREU: 200 PTS

Els pedaços bruts de la FIB esquitxen el jutge Zaforteza

Gabriel Cañellas davant les portes de la Fundació.

José Zaforteza.

Mentre el magistrat **JOSÉ ZAFORTEZA CALVET** el 25 de maig de 1992 exculpava **Gabriel Cañellas** i Francesc Gilet d'estar implicats en la trama del Calviagate, al llibre de comptabilitat de la Fundació Illes Balears figurava com la persona que en nom de **SA NOSTRA** va aportar 20.000.000 de pessetes durant els anys 1989, 1990 i 1991 a l'entitat que ara és investigada per la policia financera per les seves irregularitats i la seva implicació en la xarxa il·legal de finançament del

PP balear. En la **Fundació Illes Balears** hi conflueixen tots els grans escàndols del PP, per exemple el del **Túnel de Sóller** atès que l'empresa concessionària d'**Antonio Cuart** (FOCSA, FCC SA) va ingressar durant els anys 1990, 1991 i 1992 un total de 15 milions; el de **Bon Sossec** atès que els promotors del cementeri privat, **José Campins Mir**, **Pedro Valencia Moro** i **Jaime Gibert Ruiz de Funes** també figuren en la llista d'aportacions amb una suma total 14.300.000 ptes. (Més informació a pàgines 10 i 11). **Jaume Sastre** Ω

II Trobada de Xeremiers a sa Pobla

Diumenge dia 17 de novembre es va celebrar a sa Pobla la II Trobada de Xeremiers que va comptar amb una mostra d'instruments de música tradicional, un cercavila en què van participar les colles convidades i una actuació a la Plaça Major. Aquesta II Trobada organitzada també per Antoni Torrens va constituir un gran èxit de públic i de participació si bé va estar envoltada per la polèmica quan l'Ajuntament governat pel PP, Jaume Font, va voler polititzar-la imposant un minut de silenci a les colles amb motiu del segrestament d'un funcionari de presons per ETA. Davant les intencions del PP, algunes colles de xeremiers van optar per no actuar com a senyal de protesta. Redacció

Fa trenta anys que en Joan Serrà regenta la **Fusteria Serrà**, a Consell. És el seguidor d'una saga de fusters primaters, ja que el seu repadrí va obrir aquesta fusteria l'any 1870. Els llits amb cobricel que s'empraven el segle passat a Mallorca és l'orgull d'aquesta fusteria i botiga de mobles.

Especial dedicat als pobles del Raiguer de Mallorca. Si vos ha agradat, telefonau al 26 50 05 i el vos enviarem cada quinze dies.

SUMARI

- 2 Foc i Fum
- 4 L'esperit republicà
- 5 Cartes al director
- 6 L'antifranquisme
- 8 Gandhi, el separatista
- 9 Espanya, mal negoci
- 10 Zaforteza Calvet
- 13 Llibertat d'expressió
- 14 La màfia a Mallorca
- 15 Islàndia
- 21 Cuina de na Tonina
- 21 El color dels cignes
- 23 Gloses
- 24 Xeremiers

En Jaume Torrens, natural de Barcelona, i Lord Latymer, natural d'Anglaterra, varen obrir ara fa trenta anys, els **Vivers Hortus Balearicus**, a Santa Maria del Camí. Són cinc quarterades, la meitat de les quals estan cobertes, totes plenes de cossols amb ramellers. A més dels sembrats aquí, importen plantes de Bèlgica, d'Itàlia i d'altres indrets. És un dels primers vivers importants que s'obriren a Mallorca, i dona feina a vint-i-cinc operaris.

Foc i Fum

MATEU JOAN I FLORIT

• El passat dia 16 d'agost ha sortit a Astúries el primer setmanari d'informació general redactat íntegrament en bable. *Les Notícies* tindrà un tiratge de 5.000 exemplars i la seva publicació és possible gràcies al boom que la reivindicació lingüística asturiana ha experimentat els darrers anys. La ideologia del periòdic és de caràcter conservador regionalista, cosa que no és obstacle perquè sigui rebut amb expectació per la societat asturiana. Recomanam als asturians de per Mallorca que demanin aquest periòdic als seus familiars o amics, d'aquesta manera estaran en contacte amb la seva terra i podran llegir en la seva llengua.

• La sala cinquena del Tribunal Suprem de l'Estat espanyol ha dictant una sentència per la qual es confirma l'expulsió de la Guàrdia Civil de **Juan Ramon M. N.**, qui fou condemnat per l'Audiència de la Comunitat de Navarra a deu anys de presó per haver matat, amb l'atenuant d'embriaguesa, un company que no va cridar "Viva España!". Una vegada que fou condemnat, la Direcció General de la Guàrdia Civil va incoar expedient disciplinari contra Juan Ramon M. per haver estat condemnat per un delictes comès amb engany i que comporta la privació de llibertat. Aquest expedient va acabar el juny de 1995 amb l'expulsió del cos del fins aleshores guàrdia civil. Contra aquesta resolució, Juan Ramon M. va recórrer davant el Tribunal Suprem, per considerar que l'havien sancionat dues vegades pel mateix fet. No obstant això la sala rebutja els seus arguments i assenyalà que no existeixen dues sancions pels mateixos fets, ja que la pena—deu anys de presó— se li imposa per raó del delictes comès, mentre la sanció disciplinària ho és a causa de la sentència ferma condemnatòria, "en raó del greu retret que la mateixa comporta per als membres de l'Institut Benemèrit". Això són plets, i no el que ens ha posat n'Ansón!

• Darrerament la filatèlia imperial-folclòrica espanyola va traient una col·lecció de "cantoras" flamenques, com és ara na **Lola Flores**, la qual solia ballar les gràcies a en Franco (amb en Raphael) i fou jutjada per frau fiscal. Mentrestant, els cantants catalans i mallorquins segur que no sortiran als segells espanyols i tampoc per la tv ni la ràdio. "Ells" ho saben: un poble que no canta, mor. I "ells" han planejat la "solució final": esborrar els Països Catalans, encara que sigui a cops de cobla i sevillanes. Si no ho creis, guaitau les programacions.

• El secretari general de la ultradretana Alianza Nacional, **Ricardo Sáez de Ynestrillas**, va criticar la setmana passada el rei Juan Carlos per "dejarnos tirados por garantizar la democracia" i va reclamar una "República nacional frente a una Monarquía hereditaria y extranjera", durant un acte d'homenatge a la bandera espanyola que va concentrar a Barcelona un milenar de seguidors de la seva formació, també va demanar el restabliment de la pena de mort per combatre els delictes de terrorisme. Segons aquest dirigent ultradretà, el GAL no és necessari perquè implica "corrupción, mentiras, asesinato, torturas y enriquecimiento ilegal". "Nos parece más limpio la pena de muerte", va assegurar. Pel que pertoca a la visita del general Galindo i els seus familiars a la tomba d'en Franco, Ynestrillas es va mostrar crític, "porque este acto, aunque es loable, no cambia la conducta de esta persona en otro momento". Ynestrillas va criticar la labor del Govern espanyol i va lamentar que el PP perdi "uno de los pocos hombres honestos que le quedan", en al·lusió a Aleix Vidal-Quadras, expresident dels populars a Catalunya.

• Sembla que un dels llocs de l'Estat espanyol on el PP és més ultra és **Alacant**, on governa. No sols promou el Consorci del

Moment de la taula rodona sobre mitjans de comunicació en català a la sala d'actes de la biblioteca de Can Torró, a Alcúdia. El director general de normalització lingüística tot el temps tenia el cap baix, com si estàs empeguït. Pot ésser que tingui motius.

Sureste (Alacant, Múrcia, Albacete i Almeria) per tal de disgregar el País Valencià, sinó que persegueix la llengua catalana (fins i tot prohibí el Correllengua, que hagué de caminar per les voravies en filera índia), expulsa mendicants i pidolaires assimilant-los amb "la basura" (sic) i, a diferència d'altres PPs, no ha rebut els herois brigadistes internacionals d'entre 78 i 95 anys. El batle d'Alacant, l'ultra foraster Diaz Alperi, ha estat implicat en transaccions amb els hípers que arruïnen el petit comerç.

• Els mestres mallorquins **Jaume Ordines i Llobera, Bartomeu Abrines, Miquel-Angel Dora i Margalida Sastre** han escrit un llibre per ensenyar els al·lots i al·lotes mallorquins en català. Al llibre (publicat per Anaya) hi ha contes del nostre col·laborador Miquel López Crespí. La narrativa del guardonat autor de sa Pobra serveix per aprendre a llegir i escriure en català.

• El suplement cultural del *Diari de Balears*, que ha sortit a primers del mes passat, és el millor dels Països Catalans. Comprau aquests diari en català de Mallorca i ho podreu comprovar.

• La gent de menor estatura potser la que més viu, confirmà una nova investigació que estableix una relació entre l'alçada i la longevitat. Científics nord-americans descobriren que les rates nanes amb una deficiència hormonal viuen fins el doble de temps que les rates de mida normal. La clau de la llarga vida pot

estar en la manca de l'hormona del creixement. En altres estudis, es descobrí que les rates amb un excés d'hormones tenen una vida més curta a causa d'envelliment prematur. En una carta a la revista científica *Nature*, l'equip d'investigadors encapçalats per Holly Brown-Borg de la Universitat de Dakota del Nord revelà: "Les rates més petites de cans viuen més que les grans."

• La regidoria de Cultura de l'Ajuntament d'Alcúdia, que regeix el nostre amic **Miquel Ferrer**, d'UM, ha retolat els senyals circulars de *Ceda el paso* amb un *Deixau passar* ben mallorquí. Enhorabona. També ha organitzat unes visites a tots els restaurants del terme, que d'ara endavant tindran les cartes dels menjars i dels vins en català. També han regalat uns rètols de "Taula reservada" que, segons va dir el batle Ramis (PP), han tingut una acollida molt bona, llevat de molt poques excepcions. Enhorabona a aquest municipi pilot de normalització lingüística que, a més, té una emissora de ràdio amb sis hores diàries de programació en català i la resta del dia està connectada a una emissora de Barcelona.

• No està tant d'enhorabona na **Marisol**, funcionària de Correus forastera que fa feina a l'oficina de Pollença i que està de servei a una finestra de cara al públic. Si li parlen en català, diu tot rabent: "Hábleme en castellano." Si no li fan cas sol dir: "Si no me habla en castellano no le atiendo." Cagondena! I on són les mallor-

Joan Verger: **Cañellas ja té molt poca influència.**

ΩΩΩ

Lluís Jou, director de Política Lingüística de la Generalitat: **El català és l'única llengua pròpia de Catalunya.**

ΩΩΩ

Antoni Vidal Ferrando, escriptor: **Després de la corrupció i de Gabriel Cañellas, un dels grans problemes del PP és la colla d'analfabets en la qual ha de pensar Jaume Matas en haver d'obrir la boca.**

ΩΩΩ

Eberhard Grosske, IU: **El pitjor del PP arribarà si Verger es divorcia de Cañellas.**

ΩΩΩ

Miquel Roca, CiU: **Espanya comprèn millor el foralisme basc que el nacionalisme català modern de les Bases de Manresa.**

ΩΩΩ

Àngel Colom, líder del Partit per la independència (PI): **La trampa de l'Oliviera, si s'arriba a fer, seria un afebliment claríssim de l'independentisme.**

A. COLOM

ΩΩΩ

Francesc Cabana, economista: **No sé si el ministre Javier Arenas és molt intel·ligent, però ha demostrat ser llest i andalús. Llest perquè ha desactivat la protesta dels partits d'esquerra, millorant un PER que havia estat criticadíssim pel seu partit. Andalus, perquè el que el seu partit anomenava "vot captiu" del PSOE, ara també ho serà, però del PP. Qui paga, mana, i ara seran ells els que pagaran el subsidi.**

ΩΩΩ

Josep A. Duran i Lleida (UDC): **La proposta d'Àngel Colom de formar un front patriòtic és un plantejament que nosaltres venim formulant des de fa molt de temps.**

NOTA: Com a conseqüència del rebombori causat per les columnes Han dit..., De bona font, Sabieu què...?, Forasterades, Pugen i Davallen, i davant possibles demandes judicials, d'ara endavant es responsabilitzen d'aquestes seccions Josep Palou i Jaume Sastre.

EP!!!

PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ, A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR

quines i els mallorquins de sang calenta. I on és en Joan Mas i els seus... i les dones de Pollença que s'aixecaren amb camiseta i agafant forques de ferro, destrals i ganivetes foteren fora en Dragut i els seus pirates que els havien entrat al poble!!! Barco de requilla als funcionaris espanyols que vénen en pla colonitzador a la nostra terra!!!

• A la redacció de *L'Estel* rebem una carta que diu: "Benvolguts companys, hem tingut l'ocasió de llegir el vostre número 344 d'1 d'agost de 1996 -cosa que hem fet per primera vegada-, i per unanimitat hem decidit de penedir-nos per no haver sabut res de vosaltres quinze anys enrera. Com a penitència gustosa hem decidit subscriure'ns al vostre diari, per la qual cosa us acompanyem les dades bancàries i la corresponent butlleta. Rebeu el salut dels vostres companys del Vallès Occidental. Medir Alfonso, president Secció Local d'ERC."

• El Govern provisional de la Padània convocà la setmana passada una consulta electoral per elegir els membres del Parlament de la Padània, el 9 de març de l'any que ve. El portaveu del Govern provisional de la Padània, **Roberto Maroni**, digué en roda de premsa que també s'aprovarà la celebració d'un referèndum el 14 de setembre de 1997. La pregunta serà: "Voleu que, en execució de la declaració d'independència i sobirania del 15 de setembre de 1996, la Padània es converteixi avui i a tots els efectes en una república federal dins de l'Europa de les regions i dels pobles?"

• Els regidors nacionalistes de l'**Ajuntament de Ciutat** tornaren a plantejar que la cinta que duen a la medalla els edils municipals a la Festa de l'Estandard -privilegi reial concedit en l'època d'Isabel II- canviï, amb el consentiment de la Casa Reial, la bandera espanyola per la de la comunitat autònoma, mantenint

A Santa Maria del Camí perdura el monument als "Caidos" amb tots els símbols feixistes de fa seixanta anys encara que està ben tacat de sang, com es pot veure a la fotografia.

l'escut de la ciutat. La proposta fou desestimada una altra vegada per l'equip de govern del PP. Tanmateix ningú no obliga els nacionalistes a dur pel coll la medalla amb la bandera espanyola. També podrien tapar-la amb un floc ben ample de la bandera catalana i amagar d'aquesta manera la vergonya de lluir la bandera de l'estanc.

• A **Alaró** quasi tots els bars han canviat d'amo durant aquest any que s'acaba. Sospitàvem cosa, perquè molts s'havien donat de baixa de *L'ESTEL*. Hi hem anat, i hem fet subscripcions noves. Va bé.

• Dia 20 de desembre se celebrarà la **Nit de Cultura** i el lliurament de premis 31 de Desembre. Enguany es donarà una benvinguda

ben especial a *La Balanguera* com a himne de Mallorca. Els que hi vulgueu anar, podeu telefonar a l'OCB: 723 299 - 717 948.

• Organitzat pel Grup Excursionista d'Esporles, els passats dies u, dos i tres de novembre es va celebrar el **XX Aplec Excursionista dels Països Catalans**. La gent del poble va quedar ben astorada de veure la quantitat de tendes de campanya que hi havia muntades a sa Voltadora; en total es varen inscriure 512 persones. N'hi havia 204 dels País Valencià, 30 de Catalunya Nord, 68 del Principat i 210 de Mallorca. La secció de Muntanya del Club Pollença també hi era present i van participar a les excursions i conferències organitzades i que foren força interessants.

Els vespres, les vetlades varen esser ben animades i no faltaren les herbes dolces, les cançons, el ball de bot i els concerts de rock. El darrer dia, després de sembrar un roure i descobrir la placa commemorativa, es féu un dinar de germanor. Els organitzadors del proper aplec ens van convidar a visitar la Terra Alta els dies 6, 7 i 8 de desembre de 1997 per continuar amb aquesta tasca de conèixer la gent i la terra dels diversos indrets dels Països Catalans. Felicitam el Grup Excursionista d'Esporles i al GEM per la magnífica organització d'aquest aplec. Signa aquest comunicat la Secció de Muntanya del Club Pollença.

• Tots els grups polítics del Parlament autonòmic del País Valencià, on té majoria el PP, demanaren el mes passat a **Joan Carles de Borbó i Borbó**, rei d'Espanya i cap de l'Estat, la derogació de les lleis terroristes de suspensió dels furs valencians del 29 de juny de 1707, coneguts pel Decret de Nova Planta. La proposta, plantejada per Esquerra Unida-Els Verds, només fou recolzada per tots els grups després de l'acceptació d'una esmena d'Unió Valenciana que incidia en el caràcter "simbòlic" del gest sol·licitat a la Corona. En Jesús Huguet, del PSPV, va assenyalar la importància dels símbols i va recordar la missió heroica d'un grup de membres de les Corts valencianes que va viatjar a Valladolid per presentar a Felip V un memorial de greuges i sol·licitar la revisió del Decret de Nova Planta. Aquests delegats, mai no tornaren a València... N'Huguet va prosseguir: "Si els valencians oblidem la nostra història, podem estar condemnats a repetir-la", i va acabar: "Si no es deroga de manera formal i solemne el Decret de Nova Planta, la Comunitat Valenciana seguirà essent un país conquistat." (És ben hora que els parlamentaris balears comencin a plantejar mocions en aquest sentit; la nostra terra també és un país conquistat i espoliat pels espanyols des de fa 287 anys.) Ω

Guillem Ferrer, regidor de Cultura de Sóller: **Volem que el català, la nostra llengua, sigui un idioma normalment parlat i usat al nostre poble, per això hem convidat tots els residents no catalanoparlants a participar en cursos de català i hem obtingut molt bona resposta.**

ΩΩΩ

Llorenç Capellà: **La crema de la intel·lectualitat dona suport a La Balanguera i es demana la no incorporació a l'OTAN, que són dues bones maneres de tудар paper, si ens atenem al fet que la primera va esser publicada fora de temps i que la segona no fa més que insistir en una de les obsessions més pregones d'Anguita. Curiosament, la pròxima vinguda de mestres castellans, que desconeixen la llengua catalana, a les nostres escoles, no ha provocat la més mínima protesta quan hi ha motiu per posar el crit al cel.**

LL. CAPELLÀ

ΩΩΩ

Miquel Cifre, batle de Santa Margalida: **Els del PP local no són més que uns pallassos i uns titelles manejats pel clan econòmic. Són uns mentiders, uns desvergonyits i tenen més barra que esquena.**

MARTÍ CANYELLES FERRANDO

VENDA D'AUTOMÒBILS
NOUS I D'OCASIÓ
TOTES LES MARQUES
I REPARACIÓ

c/ Bernat Sta. Eugènia, 71 • (Carretera d'Inca)
Telèfon 62 06 74
SANTA MARIA DEL CAMÍ (Mallorca)

Jaime Grimalt Massot, c.b.

TRANSPORTS I MATERIALS
PER A LA CONSTRUCCIÓ

Tel. 55 44 61 • Fax 55 04 71
Avda. Baix des Cós, 82-84
07500 MANACOR

serrà

MOBLE MALLORQUÍ
DES DE 1870

Carrer d'Alcúdia, 26 • 07330 CONSELL (Mallorca)
Telèfon 62 20 56

Jordi Caldentey: Madrid no vol catalogar com a bilingües les places de professorat a les Illes Balears. De manera que qualsevol professor que vulgui venir no ja a viure, sinó a

J. CALDENTY

ensenyar! a les nostres escoles, no tindrà ni obligació de saber dir ni bon dia! en mallorquí. Jo em deman que passaria si un professor mallorquí es presentàs a Sevilla a fer escola sense saber dir ni buenos días ni res en espanyol.

ΩΩΩ

Jeroni Albertí, fundador d'UM: Va ser un error que el primer govern autònom que teníem es gestàs en un despatx de la Fundació March a Madrid.

ΩΩΩ

Editorial d'El Temps: Escòcia, Gal·les, Anglaterra i Eire són els noms de les quatre seleccions nacionals de futbol reconegudes a la Gran Bretanya. Les Illes Feroe i Dinamarca són dues seleccions daneses. Puerto Rico, que és un estat associat als EUA, també té comitè olímpic propi. I el 1993 el COI reconeixia el comitè de Palestina. La mateixa Irlanda tenia comitè olímpic abans de ser independent. (...) Una selecció nacional és una eina incontestable de creació de consciència nacional.

L'esperit republicà

El mal camí de N'Àngel Colom

EN JOAN QUETGLES, PROFESSOR DE FILOSOFIA

La lluita per la llengua. Nous camps de batalla, noves armes de combat

No ens hem d'enganyar; el procés diglòssic continua. A les àrees catalanes de l'Estat espanyol, el castellà avança, el català retrocedeix. Certament, en aquests darrers vint anys, la nació catalana s'ha dotat d'importants instruments de defensa i difusió de l'idioma. Sens dubte, s'ha generalitzat entre el jovent de classes populars la presa de consciència nacional i s'ha incrementat la resistència lingüística activa. El fenomen més destacable ha estat l'accés acadèmic a l'estudi de la llengua catalana per part de centenars de milers de joves —de parla catalana o no. Una de les darreres mostres de la voluntat de resistència ha estat el sorgiment del *Diari de Balears*, mitjà que pot esdevenir un important instrument d'estandarització del llenguatge culte català a Mallorca. Però, tot i els avenços assolits, el procés diglòssic continua mostrant-nos la seva lletja cara. Sembla com si ens volgués demostrar la ineficàcia dels nostres esforços. Per a la gent de la meua generació, el fet és d'una evidència aclaparadora. A Mallorca, hem passat d'una societat monolingüe catalana dels anys cinquanta a una altra on el bilingüisme fa estralls en perjudici del català. No he de repetir aquí el que tots ja sabem. En aquest article vull denunciar alguns tòpics dels "catalanistes", tòpics que no s'avenen amb la realitat, i desemmascarar —una vegada més— les contradiccions del Poder hispà.

El mal camí que ha emprès N'Àngel Colom ens serveix d'avís. El fundador del PI ha fet unes sorprenents declaracions en matèria de política lingüística. Ve a dir —i té la pretensió de presentar-ho com un avenç intel·lectual— que s'ha de partir del fet que la meitat de la població de Catalunya és de parla espanyola i té

l'espanyol com a llengua pròpia, i que l'independentisme català ha de trobar els ponts d'unió per incorporar aquests catalans a la reivindicació per la sobirania de Catalunya. De cop i volta, a En Colom se li ha encès un llum i ha "vist" (una mena de baixada de l'Esperit Sant) que no importa la llengua amb què s'expressa la reivindicació nacional. Etc. També parla de Front Patriòtic, però no és aquest l'objecte de la meua crítica. La "novetat" enunciativa per N'Àngel Colom, curiosament, coincideix amb el programa lingüístic oficial del PP del Principat, de Balears i de València. En efecte, de seguida han sorgit veus vidal-quadrístes de congratulació pel "seny" de les declaracions d'En Colom.

Es veu que l'Esperit baixava molt fort, perquè En Colom s'atreveix a parlar de "comunitat castellana" i de "comunitat catalana", separades i donant-se l'esquena, convivint a Catalunya. De sobte, En Colom s'ha oblidat de la qüestió essencial: l'opressió espanyola. Empès per l'esperit d'Emaús, nostre home ha dibuixat un quadre bucòlic d'una societat catalana de germans separats, quadre on els missioners cristians com ell predicarien la caritat fraterna. El PI vendria a ser la fraternitat hispano-catalana. Ja ens teniu —al cervell moll d'En Colom —espanyols i catalans marxant tots, com un sol home, camí de la Sobirania de la Catalunya hispano-catalana. Aquest camí sant no existeix, és un pur somni de tardor d'un polític descol·locat que no sap ben bé què fer amb el seu pi.

Diu En Quim Monzó que amb la política d'En Pujol no anem enlloc. Que així no s'atura la diglòssia, ni hi ha normalització possible. I, afegeix: "Que el darrer apaguï el llum". Amb aquest posat pesimista-realista no només fa crítica al pujolisme; també ve a justificar als escriptors i intel·lec-

tuals catalans que sovint són al servei de mitjans en llengua espanyola. Amb aquesta expressió, En Quim Monzó fa una denúncia d'una política lingüística ridícula; però el seu raonament defuig també la qüestió central, l'opressió de Catalunya. El raonament és comparable al d'un republicà que digués: posat que tothom es fa monàrquic, "el darrer que apaguï el llum", jo també em faig monàrquic.

No és el cas que jo hagi de donar ànims a uns suposats "resistents" o inventar slogans de la mena dels "no pasarán!", etc. Allò que m'importa desemmascarar és la inconsistència creixent del Poder de l'oligarquia castellano-andalusa. El fet que molts de catalanoparlants s'hagin passat "voluntàriament" a la llengua espanyola no canvia per res la naturalesa perversa de la situació. No es tracta d'apagar el llum, sinó de posar més oli. La tesi essencial és que, sota cap concepte, es pot considerar com a "acte voluntari" l'actuació d'un esclau, o d'un presoner o del que és sota amenaça. Allò inqüestionable és que no hi ha cap poble lliure del Món que voluntàriament renunciï a la seva identitat i a la seva llengua. Aquests que "apaguen el llum" no són persones lliures, sinó sota amenaça. Allò real és l'amenaça del Poder material de l'oligarquia, amenaça constant que es fa present al ciutadà català de mil maneres diverses. No s'hi val "passar-se" al bàndol dels opressors. Seria massa còmode. Faria temps que s'haurien acabat els estats d'injustícia. Seria fantàstic: els oprimits es passen al bàndol dels opressors i així hi deixa d'haver opressió. Però la realitat és sempre tot una altra. El fet que hi hagi catalans que es "passin" a l'espanyol, allò únic que demostra és l'eficàcia del sistema repressiu de l'oligarquia.

Tot això que he dit és una realitat antiga i coneguda. Allò nou

del conflicte lingüístic a l'Estat espanyol és la mundialització del comerç i de les comunicacions. Fins ara, els catalans hem estat retinguts dins la Ciutadella hispana, dins l'Univers lingüístic espanyol. El monopoli de les comunicacions de l'oligarquia es trenca. La nova realitat mundialista de les comunicacions mostra als ulls dels catalans la niciesa hispana. L'Univers hispà vol continuar mantenint el seu prestigi —és un dir; aquest prestigi és interior, de portes a dins, d'autocomplaença hispana— en base a una colossal versió en espanyol de tots aquells productes ideològics que eren considerats "importants".

Davant la nova situació, els catalans podem preguntar-nos "per què hem d'esperar la versió hispana d'un determinat producte, si podem accedir-hi directament, sense intermediaris que el manipulin?" L'oligarquia hispana, tot i que té un Poder material gegantí, veu com el seu Poder resulta inútil per a mantenir aïllada la Ciutadella. La secular autarquia econòmica i comunicacional ha arribat a la fi de trajecte. De fet, ja fa dècades que és en crisi. La pregunta ara es pot girar contra aquests catalans que volguent defugir l'opressió, es passaven al "bàndol hispà". Ara la pregunta és: "Espanyol? per a què? Quin és el benefici? Per a què un intermediari mediocre?" I si són uns catalans que en tot moment volen defugir l'angoixa del sentiment d'opressió, i ja li han trobat el gust, la pregunta és: "I per què aquests opressors tan mediocres i tan mals administradors? Si voleu viure sosegadament sota el jou d'uns altres, per què no cercau uns opressors més poderosos, més alts, més rics, més intel·ligents i més bons administradors?" De moment, em sembla que no saben la resposta.

La gràcia d'aquesta nova situació —no prevista pel Poder— rau en que és un gran corrent històric mundial, que avança d'una manera incontenible. No necessita predicadors. Anglaterra va començar la Revolució Industrial sense teoria de la Revolució. Quan arribà l'hora, milers de burgesos modestos i milers de pagesos, començaren el procés frenètic que havia de trasbalsar la societat anglesa i el Món. Ω

**L'ESTEL
de Mallorca**

INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T

**L'ESTEL
de Mallorca**

M a l l o r q u í !

La llengua catalana, pròpia de les illes Balears, és oficial a Mallorca. Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barriada.

SI T'HA AGRADAT AQUEST REVISTA

NO ET TALLIS I TELEFONA AL

26 50 05

I LA T'ENVIAREM CADA QUINZE DIES

CARTES AL DIRECTOR

La benzineria de Marivent

Senyor director: vull fer arribar la meua més indignada protesta pel tracte rebut pel senyor Salvador Vallverdú Hurtado, el qual, en carta a un mitjà de comunicació, denuncia el tracte discriminatori i vexant de què va ser objecte a una benzineria de Marivent pel fet d'expressar-se en la llengua pròpia de Mallorca, el català.

Aquest fet no és dissortadament un cas aïllat, ja que darrerament i amb una freqüència molt preocupant es va repetint en diferents àmbits socials.

Demana al president Matas i al Govern que ell presideix que prenguin les mesures oportunes perquè la nostra llengua sigui respectada com a llengua pròpia del nostre país i es deixin de repetir aquestes actituds que creiem ja superades pel temps, pel nostre Estatut d'autonomia i per la Constitució espanyola, que reconeix el dret a usar la nostra llengua sense ser discriminats per això. Cordialment, **Jaume Mesquida i Llabrés**, regidor del grup municipal del PSM a Bunyola Ω

Trenta cinquena carta personal Evocant!

De menut, el mestre ens va donar la següent lliçó: els éssers més perversos són els traïdors. En cas de guerra, els governs treuen de la presó tots els delinqüents perquè vagin a defensar la pàtria, però mai treuen els traïdors. (Es donen avui en dia aquestes lliçons?)

En temps del "tio Paco" em deien: "Calla, que estam en dictadura", quan jo protestava pel castellà. Ara em diuen: "Calli, que estam en democràcia." I jo, és que he de morir esclau? Perquè aquesta gent fan tot el que poden per recordar-m'ho. Que si l'Arxiu, que si les etiquetes, que si la selecció...

I jo faig preguntes que vénen com l'anell al dit pel programa "La nit dels ignorants".

Quina diferència hi ha entre dictadura i democràcia?

Quina diferència hi ha entre referèndum i elecció?

Quina diferència hi ha entre un català a Madrid i un castellà a Barcelona?

Quina diferència hi ha entre País Català i Sibèria? Bufa!, és una pregunta per a cervells privilegiats!

Açò què és?, democràcia-esclava? O pot ser esclavista-democràcia?

I per què he de dir jo les coses? Jo no cobre res per fer el que haurien de fer els que cobren per fer-les.

Per avui ja n'hi ha prou! **Josep Casalta i Casesnoves**, Vila Real (Castelló) Ω

La rebel·lió fiscal a la Ciutat de Mallorca

Això pot ser una denúncia o pot ser simplement un grapat de queixes o pot ser una crida a la rebel·lió fiscal.

Cada vegada hi ha més privatitzacions d'empreses públiques municipals, cada vegada pagam més impostos essent menys els serveis que hem de mantenir, cada vegada rebem pitjor servei per part d'uns serveis "públics" i cada vegada tenim l'Ajuntament de Ciutat més endeutat, o sia, els ciutadans pagam més cada any i cada dia estam un poc més endeutats.

Són afirmacions dures, però els fets de què parlàvem al començament ens ho demostren cada dia. Vos ne diré un grapat: cada dia hi ha menys presència policíaca al carrer; al carrer del Sindicat, als bar de la plaça del rei En Jaume (Espanya), aquests empresaris, que paguen els impostos com tothom, han hagut de llogar vigilància i seguretat privades. Paguen dues vegades: el servei públic i el servei privat. Fan una ampliació de l'ORA desmesurada i impopular. Quan ja pagam un impost de circulació, llavors hem de pagar per l'aparcament. Les escolletes municipals tenen un preu exorbitant. De la funerària, què en direm? La volien privatitzar per cinquanta anys i, a més, es creà l'impost sobre manteniment de sepultures, com si el cementeri no fos municipal i no pagàssim ja uns impostos pel seu manteniment. Aquest és un servei que dona beneficis i que privatitzen. No em direu que això és "sa privatitzadora"?

També podem parlar de la privatització de la grua. Si la grua passa a ser empresa, com més feina faci més guanys tindrà. Això suposa un risc: pot ser s'obrirà una autèntica "cacera" de cotxes per motius econòmics i no d'ordre públic.

Això són realitats que els ciutadans vivim cada dia, unes realitats que donen motius suficients per a una rebel·lió fiscal. Allò que queda clar és que, a l'hora de posar la nostra ciutat en mans d'algué, s'ha de triar bé. **Antoni Sales i Roca**, Unió Mallorca Ω

L'ESTEL
de Mallorca

Gresca i renou

Ja fa molt de temps que és a primera plana el problema dels veïns de sa Llonja: es troben que els vespres no poden dormir per excés de renou. Conflicte de difícil solució, perquè tan de dret tenen els veïns a dormir com el joves a poder anar de gresca. L'objectiu seria fer compatibles ambdues opcions. Qualsevol postura extrema (tancament dels bars i restaurants o llibertat total d'horari) no fa més que crispas el conflicte.

La millor alternativa seria que els irresponsables regidors de l'equip de govern de l'Ajuntament de Ciutat, escoltassin de veres, i no com fins ara, les demandes dels dos sectors afectats i preguessin les mesures restrictives pertinents alhora que es cercassin ubicacions alternatives per a l'esplai juvenil.

Governar no és només escalfar la cadira, és també prendre decisions difícils i complicades. El que és impresentable és mantenir l'actitud de "qui dia passa, anys empeny". Aquesta és la diferència entre una gestió seriosa i la gestió dels ja esmentats irresponsables regidors municipals. **Unió Mallorca, Comitè Local de Ciutat** Ω

Congelació salarial dels funcionaris

Voler fer creure que la salvació de l'economia de l'estat i les possibilitats de convergència europea passen per la congelació salarial dels funcionaris és, si més no, una mentida.

Com pot, un estat modern, atrevir-se a congelar els salari d'uns treballadors i, alhora, destinar gairebé dos bilions (2.000.000.000.000) a la modernització de material d'armament? Per quina guerra s'estan preparant? Com pot, el Partit Popular, exigir una professionalització, millor preparació i major qualitat als treballadors del sector públic i, al mateix temps, disminuir el seu poder adquisitiu?

Els treballadors del sector públic ja duen una pèrdua acumulada de poder adquisitiu més que considerable i si aquesta s'hagués produït en altres sectors (hostaleria, transports, aviació comercial, etc.), l'escàndol hauria estat gros. Normalment s'enganya la població fent creure que el funcionari és un ésser privilegiat que té un bon sou assegurat per sempre i unes condicions laborals envejables. Potser aquest seria el retrat d'algun alt càrrec, primer contractat a dit i després *funcionaritzat*, però també s'ha de tenir en compte la realitat de la majoria dels funcionaris i explicar que també hi ha pares i mares de família amb un únic salari i algun fill, i que el seu sou no passa de les 150.000 pessetes. El Govern espanyol hauria de justificar la distribució de la massa salarial

dels funcionaris i veuríem que, potser, el 70% del pressupost es destina a un 30% dels funcionaris.

Però parlem també d'altres condicions laborals dels funcionaris en comparació amb els sectors privats. Negociació col·lectiva, conveni col·lectiu, defensa dels drets del treballadors per la via judicial, atur, condicions de jubilació, etc., etc.; ni tenen conveni ni el poden tenir, no poden recórrer a la jurisdicció laboral, en tot cas han d'anar a la jurisdicció contenciosa administrativa amb la despesa econòmica que això representa, no tenen dret a atur i cotitzen per una formació professional que majoritàriament no reben, a molts de casos el fet de jubilar-se significa perdre quasi el 40% del sou i, per si això fos poc, ara diuen que els jubilaran als 70 anys. Siguem seriosos. Ni els treballadors del sector públic tenen la culpa de la situació financera de l'estat, ni la congelació dels seus sous ho arreglarà. Amb una congelació salarial, només s'aconsegueix disminuir el poder adquisitiu d'una part important de la nostra societat que, automàticament, deixarà de consumir, invertir, comprar i estalviar. Això afectarà altres sectors de l'economia.

Un estat, una empresa, una cooperativa i qualsevol col·lectiu que vulgui tenir treballadors eficaços i ben preparats els ha de tenir ben pagats i veure per on realment se'n van els doblers. **Unió Mallorca** Ω

Qui no vol un himne per Mallorca

Quin no vol un himne per Mallorca? Aquells que pensen que no som un poble digne de tenir-lo, altrament dits acomplexats.

Qui no veu legitimades les decisions que pugui prendre el Pacte de Govern del CIM? Aquells que només creuen en la democràcia quan governen, altrament dits totalitaristes.

Qui està contra *La Balanuera* com a himne per Mallorca? Aquells que posen com a raó de pes el lloc de naixement de l'autor de la música, altrament dits xenòfobs.

Entre les llibertats que són permeses en democràcia hi ha la de ser acomplexat. Entre les potestats dels votants hi ha la d'evitar que els acomplexats trans-

metin la seva patologia a les institucions.

Entre les virtuts del joc electoral hi ha la de poder governar per mandat popular. Entre les virtuts dels demòcrates hi ha la d'acceptar els resultats.

Entre les diferències d'"aquí" i "allà", hi ha la de sentir-nos poble i, com a tal, voler gaudir d'uns símbols d'identitat i respecte dins el conjunt de pobles d'Europa. Entre les diferències entre "allà" i "aquí" hi ha la de sentir-se un imperi colonial i, com a tal, voler buidar de contingut les colònies (sobretot d'ultramar) i subjugar-les als dictats de la cort imperial.

És trist que gent d'"aquí" faci el joc als d'"allà". **Juventut Nacionalista de Mallorca** Ω

El barco de rejilla continua navegant a tota màquina. L'ex-director d'*El Dia del Mundo* **Basilio Baltasar** va escriure dins un article publicat el passat 4 de novembre a *El País*: **El dirigente de Esquerra Republicana de Catalunya convoca a los periodistas para la presentación de su campaña en las elecciones autonómicas de 1995. Les enseña la maqueta de un barco de rejilla: es la nave en la que su partido metería a los emigrantes que viven en la isla. La alusión, exabrupto racista en su expresión más despectiva, había sido popularizada años antes por Gabriel Cañellas.** Baltasar

V. BALTASAR

ha d'anar a publicar les seves mentides brutes als diaris madrilenys, perquè els d'aquí ja el coneixen i li veuen el llautó. Si Baltasar tergiversa el sentit de les coses és perquè sap perfectament que el barco de rejilla no és per als immigrants, sinó per a colonitzadors forasters com ell mateix o el foraster nazi de son pare, Valeriano Baltasar de la Iglesia, que a la segona guerra mundial va anar a pegar trons amb la División Azul, a les ordres d'en Hitler.

ΩΩΩ

La revista *Época*, òrgan oficiós del PP juntament amb *ABC*, pressiona fortament a **Aznar** perquè rompi el pacte amb CiU. Dins el número d'11 de novembre, **Miguel Platón** titula un article "**Rehén de los nacionalismos**", i **Jesús Cacho** escriu: **Señor Aznar, sabemos que es muy importante durar, (...) pero durar ¿a qué precio? ¿Al precio incluso de destruir la unidad de España como nación?**

ΩΩΩ

La forastera **Cristina Infante** és el darrer fitxatge d'*ABC* a Mallorca. Amb **Adolfo Garrido** (el més rabiós de tots, des de Madrid), **Emilio Moranchó Aznar** i **Montse Terrasa**, formen la plantilla de sollapapers que el diari mierdalenyo té dedicats a fer les cròniques de las "islas adyacentes".

L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970). III part

La transició: els diversos sectors franquistes volien salvar l'herència de quaranta anys d'opressió (II)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

Ja no es demanava "llibertat" en abstracte. Renaixement dels consells obrers i la democràcia directa

Però no avancem esdeveniments. Els anys 74, 75 i, especialment, 1976, marcaren una fita importantíssima en l'avenç de la consciència anticapitalista i nacionalista radical dels pobles de l'Estat.

A nivell de lluita pels seus drets nacionals, el Principat, Euskadi i Galícia porten la flama pel recobriment de la seva llibertat.

Ara ja no es demanava simplement "llibertat" en abstracte, dins la línia de respecte del sistema d'opressió capitalista que propugnaven en Carrillo i el PSOE. A Mallorca, carrillistes destacats com Ignasi Ribas, Manolo Cámara, Pep Vilchez, Antoni M. Thomàs, Albert Saoner, etc, s'encarregaven de predicar la *reconciliació nacional* amb els franquistes reciclats (parlar a favor de Girón i la *Confederación de Ex-Combatientes* hagués estat massa fort, evidentment!). Al final, tota aquesta gent acabà acceptant la bandera de Franco, la "sagrada unitat d'Espanya" i la monarquia que ens havia imposat el dictador, essent els més ferotges enemics dels partits de l'esquerra nacionalista i revolucionària mallorquina (parlam d'organitzacions tipus OEC, MCI, PSM, PORE, CNT, etc). Els seus pamflets, els seus atacs inquisitorials contra les idees republicanes i el marxisme revolucionari, arribaren fins en el moment actual, quan, posseïts encara per aquesta dèria obsessiva, atacaren l'autor d'aquest article (vegeu el diari *Última Hora*, 28.IV.94, article (?) titulat *Sobre l'antifranquisme a Mallorca*). Article (?) que fa evident (vint anys després dels fets que narram!) el seu odi i ràbia viscerals contra tot allò vertaderament revolucionari i antifeixista que ha donat la lluita del nostre poble. Signaren també el pamflet en contra de l'esquerra revolucionària i en defensa de la nefasta política de renúncies i traïdes carrillistes, uns altres defensors de les brutors pactistes, antisocialistes i antirepublicanes. Són els senyors Gabriel Sevilla, Bernat Riutort, Gustavo Catalán, José M. Carbonero, Jaume Carbonero i Salvador Bastida.

La presentació de L'antifranquisme... -un petit resum de les meves memòries- provocà la "indignació" dels que pactaren amb els franquistes l'abandó de la lluita per l'autodeterminació, la República i el socialisme. A la fotografia, d'esquerra a dreta: Mateu Morro, Jaume Obrador, M. López Crespi, el presentador Llorenç Capellà i els historiadors Carles Manera i Ramon Molina.

Les mentides de Salvador Bastida, Antoni M. Thomàs, Gabriel Sevilla, Albert Saoner, Bernat Riutort, Ignasi Ribas, Gustavo Catalán, José M. Carbonero i Jaume Carbonero

Se seguida que començaren els atacs contra el meu llibre (*L'antifranquisme a Mallorca, 1950-1970*), nombrosos ciutadans i ciutadanes, organitzacions socials i culturals, partits d'esquerra, sindicats, personalitats de la cultura independents, sortien en defensa de les idees que expressava en tal obra. El dossier de premsa fent referència al llibre arribà en poques setmanes a les dues-centes trenta pàgines. En el número del 27 de maig al 2 de juny de 1994, a la secció "Tribuna" de la revista *Migjorn*, **Una ciutadana** escrivia sota el títol de *Mentides carrillistes*: "Senyor director: voldria expressar la meua sorpresa en constatar els barroers atacs que senyors com **Antoni M. Thomàs, Albert Saoner** o **Ignasi Ribas** dediquen -defensant Carrillo- a tots els homes i dones que, des de l'esquerra revolucionària lluitàvem per la llibertat, la República -que ells traïren- i el socialisme. És una brutor inclassificable dir que els antifranquistes que no eren del seu partit (els grups esquerrans) "*foren utilitzats més d'una vegada per a tractar de debilitar des del franquisme sociològic, i de vegades des del franquisme policíac, el Partit Comunista*".

Tothom sap que amb aquesta mena d'afirmacions el PCE exterminà a la Catalunya de l'any 37 el POUM i el gran dirigent

obrer català Andreu Nin. Considerar "agent de la policia" qui no pensa o no actuava com els defensors del carrillisme no té cap mena de lògica, i la mentida dels Ribas/Saoner només produeix fàstic i indignació. Ningú mínimament format o coneixedor de la història no pot creure que a Nin en el 37 o als revolucionaris mallorquins que no traïrem la lluita per la República, l'autodeterminació i el socialisme, ens pagava la policia de Franco. La mentida és tan evident que fa riure.

M'admira també la confusió política d'aquests fervents defensors del claudicant carrillisme davant el franquisme (varen vendre quaranta anys de lluita del poble per una poltrona). En la seva carta contra el company M. López Crespi (UH, 28-IV-94) comparen Andreu Nin (el dirigent del POUM assassinat d'un tret al clotell per la direcció del PCE a Madrid l'any 1937) amb Dimitrov (un sicari a les ordres de Stalin). És d'ignorants comparar la víctima amb els botxins. Sembla mentida que hagin estudiat història! El mateix podem dir de comparar el gran poeta Vladimir Maiakovski amb Dimitrov. ¿Què tenen a veure un poeta revolucionari que es va haver de suïcidar perseguit per la policia política de Stalin, amb Dimitrov? ¿Confusió intencionada? ¿Ignorància històrica? Els **Ribas, Saoner, Carbonero** o **Riutorts**, s'han lluitat amb aquesta demostració ben palesa de mala intenció contra qui (en López Crespi) sempre ha ajudat tots els grups d'esquerra mallorquins. Veritat

que tothom sap a Mallorca."

Si la meua tasca té cap valor i cap utilitat, aquests constitueixen a retornar al poble una memòria llargament patida i llargament silenciada. No hi tenc altre mòbil. Si els sap greu als culpables, jo no hi puc fer res: no vaig ser jo qui traí el poble. "Passeu aquest full, germans, i redacteu-ne de similars" (típic full volant del front rus, 1917).

Enlairar la bandera de Franco i portar-nos a l'actual corrupció política ha estat tot el que aquests "senyors" han aconseguit traint la lluita popular.

Enhorabona pels resultats obtinguts amb la defensa del carrillisme!

La més bestial i perillosa força contrarevolucionària

L'historiador Ramon Molina, membre del Centre d'Estudis d'Història Industrial i director del Museu de sa Pobla, deia (parlant del paper dels PCs oficials i la socialdemocràcia), en una entrevista que li vaig fer per a la revista *El Mirall* (núm. 60, pàgs. 44-47): "Consideràvem a la socialdemocràcia i inclús l'estalinisme com a organitzacions obreres -tot i considerant-les reformistes i oportunistes- i ens oblidàrem que representaven la més bestial i perillosa força contrarevolucionària mai coneguda. La ruptura històrica i política amb la generació de revolucionaris dels anys trenta i quaranta féu que tractéssim de camarades als hereus dels assassins de R. Luxemburg i K. Liebknecht, dels bolxevics, de Nin i de milers i milers de revolucionaris."

I, a Mallorca, els hereus dels assassins d'Andreu Nin, de l'extermi del POUM, la CNT i la criminalització de l'esquerra revolucionària mallorquina en temps de la transició eren precisament els Saoners, Ribas, Antoni M. Thomàs, Riutorts, Carboneros, Bastides, Sevilles, etc, etc.

1976: un any qualitativament revolucionari

1976 és un any qualitativament revolucionari. En tots els aspectes. Burgesia i reformisme varen veure que els seus plans de conservar l'essencial del capitalisme i de la dictadura estaven en perill. La gent ja no s'escoltava

els delegats elegits en les eleccions sindicals dels temps del franquisme (des d'on el PCE provava de mantenir les lluites obreres i populars en un marc acceptable per als franquistes reciclats). No. Ara, és l'assemblea, l'òrgan decisiu de la lluita. Ningú no pot fer res d'esquena d'aquest nou poder popular que es consolida amb força pertot arreu. És l'origen primigeni de les primeres Comissions Obreres, quan encara no havien estat desvirtuades pel PCE.

Sorgeixen amb més força que mai els comitès de tipus soviètic (assemblearis), que no tenen res a veure amb les pràctiques dels antics càrrecs sindicals. Un ampli moviment s'estén arreu de l'Estat. És quan, a Mallorca, la gent de Plataformes Anticapitalistes i de l'OEC, conjuntament amb anarquistes, membres de les JOC, cristians de base, trotsquistes i militants d'altres partits revolucionaris, convoquen les primeres assemblees obreres en el ram de la fusta (Manacor), en el de la sabata (Inca, Lloseta), hosteleria i tots els sectors de producció, residència o estudi.

He parlat en altres capítols de la feina feta pels principals responsables dels nostre front obrer (Margarida Chicano Sansó, Aina Gomila, Joan Coll Andreu, Antònia i Antoni Pons, Guillem Coll, Domingo Morales, Jaime Bueno, Martí Perelló i un llarg etcètera que no podríem detallar mai per moltes pàgines que tenguéssim a la nostra disposició; les assemblees a barris (amb homes i dones com en Jaume Obrador, en Paco Mengod, en Gaspar Jaume, na Maria Vilches, na Francesca Velasco i na Maria Sastre, etc). Tots els fronts de lluita (el camp, els instituts, la universitat, Sanitat, etc) assimilen aquestes formes de democràcia directa (*Democràcia Proletària*, serà el nom que portarà la nostra principal revista clandestina). Com vaig explicar en el seu moment (vegeu el meu llibre *L'Antifranquisme a Mallorca, 1950-1970*, pàg. 95): "La reunió constitutiva del consell de redacció la férem a casa meva, en el carrer Antoni Marquès, número 20, 4art. 1a. Entre d'altres que ara no record, hi eren present en Mateu Morro (l'actual batle de Santa Maria), la periodista Gina Garcías —que havia militat amb nosaltres al Principat—, en Pep Capó (Secretari General Adjunt de la PIMEN) —aleshores màxim responsable polític de l'OEC. Em sembla que també hi devia ser n'Antoni Mir o en Biel Matamalles com a delegats dels estudiants. El delineant Monxo Clop Molins era l'encarregat dels aspectes tècnics de la publicació

(una de les millors de la clandestinitat antifranquista, en paraules dels historiadors Antoni Marimón i Miquel Martín). Moltes seccions (cultura, política estatal i internacional) anaren a raure a les meves mans. Els pseudònims que més sovint hi vaig emprar foren: Tomeu Torrens, Teresa Isern, Felip Cladera, etc.)"

Les "coordinadores de fàbriques en lluita" s'estenen pertot arreu malgrat la repressió feixista i els entrebancs posats pel carrillisme (P" C" E)

En l'assemblea i la seva posterior coordinació, el poble treballador, els estudiants, els barris, havien trobat una forma d'organització i de combat adients per a aquella situació especial de crisi de la dictadura. A partir d'aquell març de 1976 (abans s'havia fet també a Vigo l'any 1972), el consellisme assembleari es consolidà i avançà. S'anava retrobant, recuperant a poc l'antiga tradició consellista del moviment obrer esborrada de la història per l'estalinisme i els partits que li eren afins (entre ells, el PCE). Tots els avenços que es faran en el camí d'acabar amb la dictadura terrorista del capital s'aniran concretant en assemblees, comitès de coordinació entre fàbriques, barris o centres d'ensenyament. Es quan sorgeixen les famoses *coordinadores de fàbriques en lluita, coordinadores de barris, coordinadores de facultats, coordinadores de pobles...* en les quals participen activament els homes i dones de l'OEC i les Plataformes Anticapitalistes. Tomàs Echave, membre del nostre partit, és, entre molts d'altres, un destacat dirigent d'aquesta lluita històrica que s'esdevé a Vitòria per la llibertat i el socialisme.

Res no passa per als fantasmals organismes unitaris de l'oposició, que —si exceptuem el cas excepcional de l'Assemblea de Catalunya— no representen gaire cosa i, això és el pitjor, són un vertader entrebanc per a la lluita obrera i popular. També es fa ben evident que si es vol aturar el pas a la Revolució, a l'autodeterminació i independència de les nacionalitats oprimides, el primer que s'haurà de fer, és acabar amb aquests organismes sorgits de la

base i que només responen a la base que els ha elegits (*Assemblea, òrgan decisiu!* és el crit de combat d'aquells moments). Aquesta (els comunistes ho anirem comprovant en la pràctica de cada dia) serà la feina de carrillistes i socialdemòcrates. El que no pot fer la policia del règim (cada vegada li costa més intentar-ho) —dissoldre assemblees, blasmar contra la revolució socialista, atacar la democràcia prolerària i popular—, ho fan els homes tipus Pep Vilchez, Antoni M. Thomàs, Manolo Cámara, etc, que el carrillisme té en bona part dels indrets on es combat el capitalisme i el feixisme.

Ramon Molina, antic dirigent trostkista mallorquí, en una entrevista que li vaig fer per a la revista *El Mirall* (número 60, pàgs. 44-47) explica molt bé el paper contrarevolucionari i anti-comunista d'elements com els abans esmentats: "Per als que visquérem activament la política dels anys de la transició una cosa era clara: l'única força social articulada que s'oposà a la dictadura fou la classe obrera i no era gens estrany que tota mena d'arribistes que aspiraven a qualche participació en el poder fessin escola i acabessin dirigint alguna organització obrera (almanco de nom), però si afegim l'assimilació de la cultura política dominant de l'esquerra —i era el PCE qui dominava la producció i difusió de literatura política i els moviments sindicals— no ens pot estranyar la brutalitat burocràtica de l'actual poder. *La preservació de l'exèrcit, l'aparell judicial i funcional, la monarquia, i fins i tot la bandera franquista no són més que anècdotes que no oculten el vertaderament bàsic: es tractava de protegir l'Estat de l'onada de mobilitzacions obreres dels anys setanta; l'esquerra i gran part de l'extrema esquerra es comprometien a fons per primer desviar-les i després desmantellar-les; pagaren el preu de la quasi desaparició, però feren la seva feina i després el PSOE pogué iniciar la tasca d'esclafament sistemàtic de tot allò que s'havia avançat mitjançant les lluites il·legals durant el franquisme. Realment els obres són els que més han perdut durant la transició". Ω*

Fa quatre anys que en Miquel Mir va posar l'**Estudi Nou Art** de fotografia i vases per emmarcar, al centre de Lloseta.

Fa onze anys que en Guillem Coll regenta el **Garatge Pere Coll** a la barriada dels Sequers, a Lloseta. Son pare, en Pere Coll, va obrir aquest garatge el 14 d'abril de 1956.

Fa un any i mig que n'Aina Morro, natural de Selva, va obrir **Sa Botiga**, una botiga d'herboristeria i dietètica, a Lloseta. N'Antoni Gelabert, que és el seu marit (el qual és quiromassatgista i quiropràctic), exerceix a la mateixa botiga.

Na Catalina Bennàsser és la titular de l'**Apotecaria Bennàsser**, a Lloseta.

Fa mig any que na Francisca Cladera, a qui veim amb la seva filla Antònia, regenta el bar de la **Llar dels Padrins** de Lloseta. Ara, per Nadal, obriran la residència de dia i serviran berenars, dinars i sopars a tots els afiliats i a tots els llosetins que hi vulguin anar.

N'Antònia Munar, natural de Costix, és l'administrativa de la **Unitat Bàsica de Salut** de Lloseta. Tres metges i dos infermers tenen cura de la salut dels llosetins, que passen pel centre amb una mitjana de cent cinquanta persones cada dia.

Les germanes Pons són les madones joves de la **Botiga de Maquinària Pons**, a Binissalem. Venen maquinària agrícola.

Fa un any que n'Angela-Maria Beltran regenta el **Bar Stop**, a la carretera de Binissalem.

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA (1950-1970) III part

de **M. López Crespí**

Cada quinze dies a **L'ESTEL de Mallorca**
(d'agost del 1996 fins a l'agost del 1997)

Per demanar números endarrerits, telefona al
26 50 05

Jordi Pujol ja en pot fer de declaracions d'espanyolitat, que per als espanyols continua essent un separatista. **José María Carrascal**, arran de la reivindicació de la selecció catalana de futbol, ha dit: **Su último objetivo es lo que llaman autodeterminación, eufemismo por independencia. Si no, no serían nacionalistas. Y mientras no lo consigan, seguirán planteando demanda tras demanda.**

ΩΩΩ

Dins el PP les engronsades són fortes. Ara s'ha sabut que un dels motius que van provocar la visita de **Jaume Matas** a **Jordi Pujol** dia 11 de novembre, fou per demanar-li que intercedís davant **Tòfol Soler** per tal que el PP no es trenqui i Matas hagi d'abandonar la presidència de Balears.

J. MATAS

ΩΩΩ

La redacció d'*El Temps* s'ha solidaritzat al complet amb **Josep Palou** i *L'Estel*. En canvi el seu corresponsal a Mallorca, **Miquel Payeras**, encara és hora que escrigui una miserable ressenya sobre la denúncia d'**Anson** i la campanya per la llibertat d'expressió.

ΩΩΩ

El periodista de *Diari de Balears* **Javier Matesanz** és també el director de la revista en foraster *Baleares Cine* que es reparteix gratuïtament als cinemes.

ΩΩΩ

Teresa Riera, **Antoni Costa** i **Antoni Garcias**, diputats del PSOE a Madrid, han volgut justificar el seu vot contrari als pressuposts generals "perquè **les Balears hi surten perdent**", quan en realitat Felipe González els ha fet votar així perquè "atentan contra la **unidad de España**". A més a més, si pensen així, ¿per què no piulaven aquests tres barruts quan era el govern del PSOE qui sotmetia les Balears a l'espòli fiscal?

Gandhi, el separatista (XXVIV)

Ganhi, els jueus i la Segona Guerra Mundial

RICARD COLOM

Gandhi no deixà de participar en els esdeveniments europeus. Ell creia fermament en la interdependència dels pobles i en l'internacionalisme de la no violència de l'ànima humana, bé que des de l'arrelament nacional i cultural. Deia: "La interdependència és i hauria d'esser l'ideal humà en no menor mesura que la independència. L'home és un ésser social. Sense interrelació amb la societat no assolirà mai la seva unitat amb l'univers ni acabarà amb el seu egoisme." "La ment més lúcida desitja, avui dia, més que no pas estats absolutament independents que desconfiïn els uns dels altres, una federació d'estats amics interdependents." "La llibertat individual i la interdependència són igualment essencials per a la convivència social." L'obertura generosa a tothom, la comprensió envers totes les cultures i nacions són valors d'allò més útil. Viatjar és la manera més ràpida de copsar l'ànima humana, va dir algú. Tancar-se dins la pròpia nació condueix a la ignorància i manca de dinamisme i creativitat. Per això cal viatjar i relacionar-se amb gent dels cinc continents, aprendre'n amb fraternitat i humilitat, i ensems explicar-los l'opressió que pateix la nostra pàtria a mans del corcat Imperi inquisitorial espanyol. Gandhi man-

tingué moltes relacions internacionals al llarg de sa vida, i la Segona Gran Guerra fou un moment crucial.

El 26 de novembre de 1938 va recomanar als jueus, en un article a l'*Harijan*, que emprassin mètodes de resistència no violenta. Martin Buber, de Jerusalem estant, li respongué commogut (24-2-39), tot adduint que la situació dels jueus al III Reich era molt pitjor que no l'*apartheid* a Sud-àfrica contra la gent de color: "... Però sap, o no sap, Mahatma, què és un camp de concentració i què els pren adins, quins són els martiris dels camps de concentració i quins els mètodes de l'assassinat lent i els del ràpid?"

"Hom pot adoptar una actitud no violenta eficaç en front d'ànimes vivents mancades de comprensió quan existeix la possibilitat que d'aquesta manera arribin lentament a comprendre, però hom no pot enfrontar-se així a una piconadora universal. Hi ha una situació en què la *satyagraha* de la fortalesa de l'ànima no en pot sorgir cap *satyagraha* de la força de la veritat.

"El mot *martiri* significa testimoni; però, què passa si no hi ha ningú que hi pugui fer de testimoni?"

Cal aclarir, tanmateix, que a l'Alemanya nazi va haver-hi un nombre de resistents no violents, sovint

espontanis, sobretot entre minories religioses, com ara els Testimonis de Jehovà, però també catòlics aïllats que es negaren a prendre les armes i foren degollats o deportats a camps d'extermini.

Al poc d'esclatar la guerra, el 9 de setembre de 1939, Gandhi s'adreçà a Hitler i li demanà la pau. Al seu escrit diu: "Els meus amics han insistit perquè li escrigués en nom de la humanitat. Fins ara no he fet cas de llur desig car quelcom em deia que la meua lletra era una inconveniència. Però ara m'adon que no haig de tenir en compte aquest sentiment i que haig d'apel·lar davant vós per una causa. Veig clar que a hores d'ara sou vós l'única persona del món que pot impedir una guerra que llençaria la humanitat a un munt de brutor. Cal pagar aquest preu per un objecte per molt valuós que sembli?"

"No volem escoltar la crida de pau d'un home que ha evitat el mitjà de la guerra no sense un èxit notable després d'una reflexió escrupolosa?"

"Passi allò que passi, esper que em perdonareu si ha estat incorrecte d'escriure-us aquesta carta."

Segurament no es tracta tant, en aquests casos, d'esperar que et facin cas com d'haver complert amb el teu deure, amb el manament de Déu i/o la consciència. La Providència farà la resta: la venjança, el càstig i la benaurança. Quan la guerra prenia virulència, pel Nadal del 1941, escrigué de bell nou a Hitler. Però les autoritats britàniques retingueren aquesta lletra. També adreçava la seva crida a la pau als dirigents de les altres potències en guerra. (continuarà) Ω

En una entrevista al diari *Avui*, **Gabriel Galmés**, l'autor d'*El rei de la selva*, es va mostrar preocupat per les queixes dels residents alemanys i anglesos contra la normalització lingüística: "És una campanya perillosa, perquè es reflecteix cada dia als diaris, amb cartes al director bàsicament i fa forat en la població. Quan semblava que havíem salvat el perill espanyolista, ara surten els alemanys i els anglesos amb la mateixa cançó."

ΩΩΩ

ABC i *El País* són de cada vegada més difícils de distingir un de l'altre. *El País* insisteix a favor d'un pacte PP-PSOE, ben igual que **Anson**. L'editorial del 17 de novembre recorda que per a alguna cosa aquests dos partits espanyols tenen el 75% de l'electorat, i de passada afirma que CiU i PNB no tenen dret a reclamar l'autodeterminació perquè "este debate ya quedó resuelto en la Constitución".

L. M. ANSON

ΩΩΩ

L'escriptora i professora de literatura espanyola **Carme Riera** va blasmar la proposta de CiU de subvencionar els escriptors en català. Ha hagut de ser el català membre de la Real Academia Espanyola, **Pere Gimferrer**, qui aborronat per les paraules de Riera ha recordat que clàssics com **Ariost**, **Dante** o **Racine** escrigueren gràcies al mecenatge i que el ministeri de cultura subvenciona autors espanyols actuals com **Julio Llamazares** i **Javier Marías**.

ΩΩΩ

Amb la seva mania de ficar el nas en els assumptes d'Espanya, **Jordi Pujol** s'està convertint en el boc expiatori dels espanyols. Ara UGT de Castella li dona la culpa que el govern d'Aznar hagi decidit rebaixar les subvencions de les mines de carbó de Lleó.

En el 63è aniversari de la mort del president Macià

Francisc Macià i Llussà va néixer a Vilanova i la Geltrú el 1859 i va morir a Barcelona l'any 1933. Creix en una família de negociants d'oli i de vi; té sis germans. Després d'obtingut el baxiller, l'any 1874, ingressa a l'Acadèmia d'Enginyers Militars de Guadalajara, d'on surt sis anys després amb el grau de tinent. És destinat primer a Madrid i després a Barcelona, on s'encarregarà de les transmissions telegràfiques; amb el grau de capità es trasllada a Sevilla quan té vint-i-tres anys; després passa a Lleida, on ocupa la comandància d'enginyers militars; ascendit a tinent coronell, treballa en el projecte topogràfic del ferrocarril de la Noguera pallaresa. Es casa amb Eugènia Lamarca, filla d'una família benestant.

Amb motiu dels assalts militars de les redaccions de les publicacions catalanes *La Veu de Catalunya* i *Cu-cut*, expressa la seva repulsa. Es presenta a la candidatura de la *Solidaritat Catalana* de l'abril de 1907 i obté dues actes de diputat, per les Borges i per Barcelona. És traslladat a Santona (Castella la Vella), previ ascens a coronell, que no accepta, i renuncia a la carrera militar.

L'any 1917, arran de la seva participació a l'Assemblea de Parlamentaris, intenta d'impulsar el sector més radical per tal de transformar l'Assemblea en una Convenció, dissolta l'Assemblea, es refugia a l'Estat francès. El 18 de juliol de 1922 funda Estat Català, partit de tipus paramilitar, amb una certa voluntat de mantenir-se al marge de les picabaralles polítiques. En produir-se el cop d'estat de la dictadura, s'exilia a Perpinyà.

Marxa a Moscou per tal d'aconseguir ajut del govern soviètic; les converses duren del 24 d'octubre al 28 de novembre de 1925, però diferències en l'enfocament tàctic fan que no s'arribi a un acord.

Veient que totes les temptatives insurreccionals falla-

ven, Francisc Macià planeja, l'any 1926, l'operació de Prats de Monlló; la penetració amb 600 homes armats en territori català.

La detenció dels 129 conjurats i l'expulsió dels altres cap a la frontera belga, l'emprisonament durant dos mesos a la presó parisenca de la Santé i l'ulterior judici, foren una caixa de ressonància pel plet català que així es donà a conèixer a l'opinió mundial.

Després de ser expulsat de l'Estat francès, junt amb Ventura Gasol, s'estableixen a Bèlgica i després viatgen per terres d'Amèrica, visitant els catalans d'Uruguai, Xile, l'Argentina i Cuba; en aquesta illa, l'Assemblea de l'Havana aprova la Constitució Provisional de la República Catalana. Macià, en l'esmentada assemblea proposa la creació del Partit Separatista Revolucionari de Catalunya. De retorn a Europa, s'instal·len a Bèlgica.

Pel febrer de 1931 retorna a Catalunya i comença a treballar per tal d'aglutinar tots els grups amb vocació política nacional. El març del 1931, com a resultat de la Conferència d'Esquerres que tingué lloc a Hostafrancs, es formà l'Esquerra Republicana de Catalunya (ERC), constituïda per elements federals, republicans i nacionalistes. El nou partit aconsegueix un èxit esclatant a les eleccions municipals del 12 d'abril de 1931; dos dies després Francisc Macià proclama la República Catalana, com estat integrant de la Federació Ibèrica; tres dies després s'estableixen negociacions amb tres ministres de la República espanyola vinguts a Barcelona i es reconverteix el Govern de Catalunya en Govern de la Generalitat de Catalunya, amb el pacte d'elaborar un Estatut d'autonomia.

Morí el 25 de desembre de 1933, en exercici del seu càrrec de President de la Generalitat de Catalunya. Redacció Ω

Espanya és un mal negoci

Les matances

JAUME SIMONET I BORRÀS

Fa un grapat d'anys, més o manco per aquests dies, abans de Nadal, me convidaren a matances. Dic que me convidaren, per quedar bé, però el cert és que vaig fer més feina que un picapedrer a escarada. A Mallorca, quan arribava l'hivern, molts de pagesos feien l'agost perquè durant l'any anaven engreixant dos porcs, un per matar i l'altre per vendre. D'aquesta manera tenien carn per a tot l'any i feien un bon grapat de duros per a les necessitats casolanes. Era el començament de l'hivern i els porcs estaven ben grassos, engreixats de figues de moro i figues de cristià, segó, faves, moniatos i tot allò que sobrava de la cuina. De pinso, ni mica, no es coneixia.

Encara era fosc quan arribàrem a les cases de possessió prop d'Algaida, record que l'amo en Francesc em digué que el porc estava nerviós i que no havia deixat de grunyir durant tota la nit. Se veu que l'animal s'havia ensumat que tota aquella bulla anava per ell.

En un tres i no res vàrem tenir l'animal enganxat per un garró amb una corda que penjava a una corriola fermada a la branca gruixada del garrover: en menys de cinc minuts, tot era una bassa d'oli, s'havien acabat els renous i els grunyits i les matances anaven d'allò més bé. Tot sortia com l'amo havia previst: els homes trossejaven les peces de carn i les anaven col·locant a dins ribells, uns per fer les sobrassades, els altres per fer botifarrons, els ossos a part, i les dones, vénga!, a fer els budells nets, encalenticir l'aigua i preparar el berenar.

Encara no era migdia i ja ens havíem empassolat un bon plat de sopes, xulla torrada, pasta de sobrassada fregida, pa, olives, fonoll marí i tot allò que ens posaren damunt la taula. Mentre preniem cafè i copes de suc, anàvem parlant de com de bo és un porc, ja que d'ell tot s'aprofita: la carn per fer sobrassades i llangonisses, la xulla i la sang per fer botifarres i camaiots, altra xulla per fer el saïm blanc i el saïm vermell, orelles, cara, peus i ossos, salats per guardar molts de mesos i així poder cuinar tot l'any, i fins i tot la pixa del porc, que temps enrere havia fet contenta més d'una truja, penjada dins el porxo, serveix per greixar la pilota de futbol o altres ormetjos de cuir. Vull dir que del porc s'aprofita tot.

En acabar el tiberi i la xerrada, tornàrem a la tasca mentre seguïem contant fets i acudits, tan dolços com de picat, quan s'acosta un missatge foraster i en veure tota aquella carn escampada per damunt les taules se li va ocórrer dir en un mallorquí un poc embullat: "Amb aquest porc tan gros, sortiran molts de 'xorissos'." A vaturalmon!, bona la va haver dita, l'amo en Xesc, aixecant la mà dreta, que era la que tenia la ganiveta, li respongué tot encès: "Ah no, això sí que no, saps que hi vas d'errant; a Mallorca, des porc en feim sobrassades, els 'xorissos' els mos envien d'Espanya."

En arribar l'hivern, sempre em record de les matances. Més ben dit, me'n record tot l'any. Ω

En Llorenç Cabot és l'auxiliar de l'Apotecaria Torelló, a Consell.

Fa mig any que na Francisca Pinto va obrir el **Restaurant Can Pinto**, a la barriada del Clot d'en Vidal, a Binissalem. Recomanava el *chuletón* d'Avila, l'entrecot i els variats. Despatxa menús a 750 pessetes.

Fa nou anys que na Maria Delacio va obrir la **Floristeria Delacio** al centre de Binissalem.

Fa un any i mig que en Lluís-Miquel Aguacil va obrir la delegació d'assegurances **Mapfre** a Santa Maria del Camí.

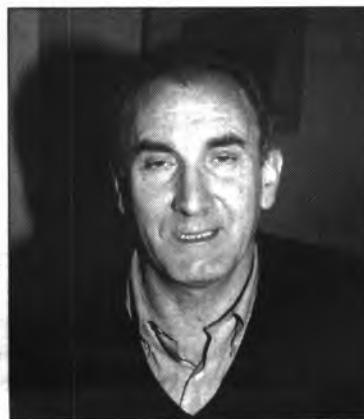
Fa tres anys que en Pep Triol regenta el **Bar Sa Quartera**, a la plaça de la Quartera, de Binissalem. És un bar per al jovent. La Guàrdia civil hi dona canya cada dia, diuen els clients i diu l'amo del bar.

En Domingo Peres, nascut a Consell, fa tres anys que va obrir la botiga **Mobles Consell**, on ven mobles clàssics i moderns.

Fa tres mesos que na Francisca Vilallonga regenta el **Restaurant Sa Lem** al centre de Binissalem. Recomanava la carn i el peix a la graella. Despatxa menús a 750 pessetes. Els aficionats al Barça hi són especialment ben rebuts.

L'amo en Joan és l'agent oficial de la marca **Renault** a Alaró des de fa sis anys. Va obrir el taller ara fa vint-i-vuit anys.

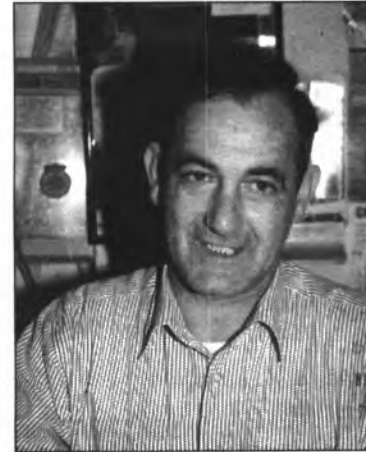
En Cion Vechiano és l'amo jove del **Celler Sa Vinya**, que son pare va obrir fa vint-i-cinc anys a Binissalem. L'arròs brut, la porcella rostida i el cabrit al forn són els plats que recomana. A la carta s'hi menja per unes 2.000 pessetes; el menú en val 800.

Na Margalida Bauçà, veïna de Sant Jordi, regenta la botiga de vidre bufat **Lafiori**, al poble de Consell. La fàbrica de vidre és a l'Espleieta.

N'Elisabet Sánchez regenta des de fa tres anys el cafè **La Protectora**, a Alaró. Abans la regentava en Gabriel Guasp.

En Josep M. Rodríguez, natural de Castella, regenta des de fa dos anys el **Bar Can Ros**, a Alaró. És un bar del Madrid.

Fa tres anys que en Sebastià Bibiloni va fer una comunitat de béns amb n'Antoni David per regentar el **Cafè Ca Sa Viuda**, a Alaró.

Fa tres anys que n'Antoni Colom regenta la **Taverna Los Damunt**, a la plaça de Cabrit i Bassa, a la barriada de Los Damunt d'Alaró.

... les Balears són l'única comunitat autònoma a la qual el MOP no ha invertit ni un real foradat en carreteres els darrers deu anys?

ΩΩΩ

... l'exministre de l'interior **Antoni Asuncion** proposa independitzar del PSOE el Partit Socialista del País Valencià, a fi de captar vot nacionalista?

ΩΩΩ

... **Umberto Bossi** ha anunciat que les eleccions de la Padània seran el 9 de març, i que el 14 de setembre convocarà un referèndum per la independència?

ΩΩΩ

... el PP es gastarà **14.000** milions amb uns trens que uniran dos pobles amb Madrid? I el llepacul de Madrid, **Joan Verger**, renuncia alegrement a ampliar les línies ferroviàries de Mallorca per manca de doblers.

J. VERGER

ΩΩΩ

... el PP i el PSOE han dit **no al BOE en català**? Un tal **Víctor Morlán**, diputat del PSOE, va dir al congrés de diputats que cada comunitat s'ho tradueixi si vol, però que Madrid no en té cap obligació. Mirau per on aquests desgraciats són els abanderats del "bilingüisme".

ΩΩΩ

... ara s'han complit **50 anys** de la inauguració del camp de futbol de Sant Joan?

ΩΩΩ

... els dies de pluja els **índexs de robatoris** davallen la qual cosa confirma aquella dita que diu que als lladres no els agrada treballar sota la pluja?

ΩΩΩ

... Balears té l'índex més alt de **divorciats** de tot l'Estat espanyol?

ΩΩΩ

... el fill del botifler **Juan Antonio Samaranch** ha estat citat a declarar com a inculpat de l'escàndol financer **Gran Tibidado**?

Zaforteza Calvet, un jutge sota sospita

El jutge del Tribunal Superior de Justícia de Balears (TSJB) que instrueix el "Cas Agricultura", **José Zaforteza Calvet**, s'ha convertit en el centre d'una forta polèmica atès els seus antecedents com a polític —exsenador per l'UCD—, com a president honorífic de Sa Nostra i com a jutge que dia 25 de maig de 1992 ja va exculpar, enmig de la sorpresa generalitzada, **Gabriel Cañellas** i **Francesc Gilet** per l'escàndol del **Calviagate**. **José Zaforteza Calvet**, personatge lligat a una de les famílies botifarres més influents de Mallorca, té fills situats estratègicament en els tribunals de justícia com són el jutge **Mariano Zaforteza** —que també va intervenir a favor del PP en l'escàndol Calviagate— i un altre fill fiscal, **Zaforteza Calvet**, que ha fet part dels cercles més ultres de la dreta gonella i espanyolista, ha provocat recentment un superb aldarull dins el món de la justícia quan un cop encarregat d'instruir el "Cas Agricultura", dimecres 30 d'octubre va prendre declaració a **Gabriel Cañellas** d'amagat dels missers de la part demandant, en aquest cas Esquerra Unida (EU).

Aquell dia el jutge **José Zaforteza Calvet**, va interrogar **Cañellas** per sorpresa durant tres hores un cop haver declarat el secret del sumari —mesura que impedeix que les parts personades en el procés tinguin accés a les investigacions— i haver fixat una fiança de 300.000 ptes (!) a la part demandant. No cal dir que aquesta iniciativa va provocar la sorpresa i l'estupor dins els àmbits judicials. Quins mòbils obscurs hi ha, però, darrera l'actuació del jutge **Zaforteza Calvet**? La resposta a aquesta pregunta cal anar a cercar-la dins l'Informe pericial elaborat pels inspectors de finances de l'Estat, **Francisco Izquierdo Téllez** i **Javier Guillot Marzo**, a petició del TSJB i relacionat amb el sumari instruït pel jutge **López Gayá** que investiga les irregularitats de la FIB. Concretament a les pàgines 10, 11 i 12 de l'esmentat informe hi ha una relació de les empreses que van aportar capital entre els anys 1989-1992 a la Fundació presidida per **Gabriel Cañellas**, i que es poden classificar en bancs, grans superfícies, empreses de construcció, d'hotelleria, de publicitat, grups de comunicació, particulars, etc. Pel que fa a la llista de bancs que van ingressar doblers a la Fundació que ara és investigada pels tribu-

nals, els inspectors **Izquierdo** i **Guillot** van relacionar els següents tot i afegint entre parèntesi el nom de la persona de confiança que ratificava els ingressos.

En aquest informe pericial elaborat pels inspectors de finances de l'Estat, **Izquierdo Tellez** i **Guillot Marzo**, el nom del president honorífic de Sa Nostra, **Sr. Zaforteza**, figura com la persona que ha aportat en nom del banc la quantitat de 20.000.000 de pessetes als comptes de la FIB durant els anys 1989, 1990 i 1991. Com pot tot un senyor jutge que dona doblers a la FIB per una banda, instruir, per altra, el sumari per les presumptes irregularitats comeses en la compra de la seu de la conselleria d'Agricultura? És possible que tant EU o el PSM a hores d'ara encara no hagin recusat aquest jutge? (Continuarà als pròxims números de L'ESTEL.)
Jaume Sastre Ω

Qui és el jutge Zaforteza?

José Zaforteza Calvet, Palma 1928. Va estudiar la carrera de Dret a Barcelona. L'any 1970 va esser elegit membre de la Junta de Govern del Col·legi d'Advocats de Balears. Fou president d'Editora Balear els anys de la campanya anticatalana (1972) quan juntament amb Antonio Alemany polemitzaren amb Francesc de Borja Moll amagats rera el pseudònim d'en Pep Gonella. L'any 1982 fou nomenat vicepresident del Tribunal Tutelar de Menors. Ha estat president de la Caixa de Balears —Sa Nostra— entre els anys 1977-1989. Fou degà del Col·legi d'Advocats durant els últims anys del franquisme (1974-1977) i des de maig de 1989 és magistrat del Tribunal Superior de Justícia de Balears (TSJB). Actualment i des de 1989 també és president honorífic de Sa Nostra. **J. S.** Ω

G. Cañellas vora el promotor de **Bon Sossec**, **Jaime Gibert**, que també va aportar 10.000.000 a la FIB.

14 de maig de 1992. El magistrat del TSJB, **José Zaforteza**, arriba al Consolat de Mar per prendre declaració al president **Cañellas** per l'afer **Calviagate**.

APORTACIONES DE CAPITAL A LA FIB

Primera relació de l'impost revolucionari de Gabriel Cañellas

BANCS Aportant	1989	1990	1991	1992	TOTAL
SA NOSTRA (Sr. Zaforteza)	5.000.000	10.000.000	5.000.000	—	20.000.000
BANCA MARCH, SA (Carlos March)	5.000.000	5.000.000	5.000.000	—	15.000.000
ES CRÈDIT I IMISA (Inmuebles y Materias Industriales, SA) (1) (Miguel Nigorra Oliver)	5.000.000	5.000.000	5.000.000	—	15.000.000
LA CAIXA (Angel Docampo Almazán)	5.000.000	5.000.000	5.000.000	1.000.000	16.000.000
BANCO DE IBIZA	15.000.000	—	—	—	15.000.000
BANCA CATALANA	5.000.000	5.000.000	5.000.000	250.000	15.250.000
BANESTO (2)	9.000.000	5.000.000	5.000.000	—	19.000.000
BANCO ATLÀNTICO	5.000.000	5.000.000	5.000.000	—	15.000.000
BANCO HISPANO AMERICANO	5.000.000	5.000.000	5.000.000	1.000.000	16.000.000
BANCO CENTRAL	5.000.000	5.000.000	5.000.000	—	15.000.000
BANCO BILBAO VIZCAYA	10.000.000	5.000.000	5.000.000	500.000	20.500.000
BANCO DE SABADELL	—	—	5.000.000	—	5.000.000

(1) IMISA (Inmuebles y Materias Industriales, SA). Opera bàsicament a Calvià i està darrera els projectes macroubanístics i especulatiu Ciudad de Golf (Santa Ponça) i Urbanització Son Liebre (El Toro). Aquesta immobiliària està participada majoritàriament per Es Crèdit i té com a delegat Juan Nigora Cobián, fill de Miguel Nigorra Oliver.

(2) Gabriel Cañellas és assessor de Banesto.

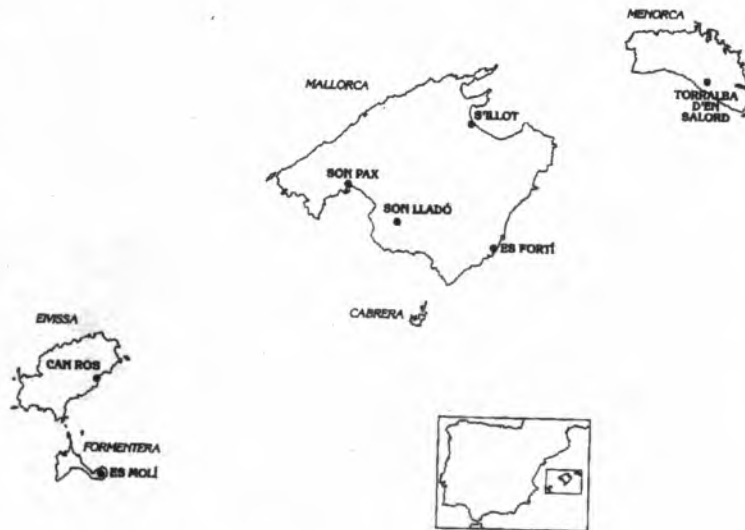
Cronologia del Calviagate

- 1992.** 27, 28 i 29 de gener: Reunions d'Andrés Bordoy, vicepresident del PP de Calvià; Miguel Deyá, misser militant del PP i president de l'Associació de Propietaris de Calvià; i Guillermo Ginard, expresident del Mallorca condemnat l'any 1988 per un assumpte de narcotràfic, amb el regidor del PSOE de Calvià, José Miguel Campos on li proposen la compra del seu vot favorable a canvi de 100 milions per a una moció de censura contra la batlessa Margarita Nájera.
- 2 de febrer: el PSOE denuncia al jutjat de guàrdia l'intent de suborn i aporta com a prova unes converses enregistrades en una cinta cassette.
- 3 de febrer: El titular del jutjat de guàrdia, **MARIANO ZAFORTEZA**, decreta la llibertat sense fiança per a Andrés Bordoy, Miguel Deyá i Guillermo Ginard.
- 14 de febrer: Miguel Deyá i Andrés Bordoy declaren davant el jutge titular del jutjat núm. 3, José Castro Aragón.
- 4 de març: El jutge Castro decreta la presó sense fiança per a Deyá i Ginard i els imputa els delictes de prevaricació, tràfic d'influències i de suborn.
- 13 de març: La Secció Primera de l'Audiència (Margarita Beltrán i Javier Izquierdo del Fraile) fixa una fiança de 50 milions per a la llibertat condicional de Miguel Deyá. Guillermo Ginard, en canvi, s'ha de quedar a la presó ja que tenia antecedents.
- 18 de març: Després de dipositar la fiança de 50 milions, Miguel Deyá, surt en llibertat a les 16'20 hores. Aquesta fiança fou avalada pel comitè executiu de SA NOSTRA el president de la qual era aleshores Joan Forcades qui després va haver de dimitir el març de 1996 com a conseqüència d'aquest i altres escàndols escàndol.
- 26 de març: el Jutge instructor, José Castro, s'inhibeix en favor del TSJB atès que en les converses enregistrades són nomenades persones aforades com Cañellas i Gilet.
- 1 d'abril: El TSJB assumeix la competència del cas, decideix citar a declarar Gabriel Cañellas i Francesc Gilet i nomena **ZAFORTEZA CALVET** com a jutge instructor.
- 2 d'abril: La primera decisió del magistrat **JOSÉ ZAFORTEZA** és rebaixar la fiança de Miguel Deyá de 50 a 5 milions.
- 14 de maig de 1992: el magistrat instructor del TSJB, **JOSÉ ZAFORTEZA CALVET**, acudeix al despatx del president Gabriel Cañellas al Consolat de Mar per prendre-li declaració. En acabar, Cañellas agraeix des de la premsa: **la deferència que havia tenido el Tribunal Superior de Justicia en acudir al Consolat de Mar, entre otras cosas porque no lo había solicitado** (UH 15.V.92).
- 22 de maig de 1992: El fiscal en cap, Antonio de Vicente Tutor, considera que Cañellas i Gilet no han de ser acusats pel suborn.
- 25 de maig de 1992: El magistrat **JOSÉ ZAFORTEZA CALVET**, exculpa Gabriel Cañellas i Francesc Gilet i afirma que "en las personas aforadas no son de apreciar indicios racionales de criminalidad". A més a més, afirma que fer cas de les converses enregistrades en cassettes "resulta una exageración, y no una base razonable para ejercitar la acción penal contra los mismos".
- 13 de juny: Guillermo Ginard aconsegueix la llibertat condicional.
- 25 de juny: El TSJB retorna el cas Calvià al jutge José Castro i aquest afirma que està convençut que les cintes són vàlides com a proves.
- 9 de juliol: La fiscalia acusa Deyá i Ginard de sedició i de suborn.
- 1993.** 9 de febrer: L'Audiència decideix donar per vàlides les cintes com a prova.
- 19 de febrer: La Secció primera de l'Audiència provincial de Palma integrada per Guillem Vidal, Margarita Beltrán i Magdalena Ferraté, condemnen Andrés Bordoy i Miguel Deyá a quatre mesos d'arrest, Guillermo Ginard a sis mesos, i a pagar cada un una multa de 100 milions de ptes.
- 1994.** 19 de maig de 1994: El Tribunal Suprem confirma la sentència del TSJB.
- 1995.** Nadal de 1995: En un hotel de Varadero (Cuba), Andreu Bordoy s'entrevista amb el president del Govern Cristòfol Soler i reclama que el PP es faci càrrec de la multa de 100 milions. Tòfol Soler es va negar a pagar. A partir d'aquí es va desencadenar el procés que va culminar dimarts dia 28 de maig quan el propi grup parlamentari del PP va secundar les ordres de Cañellas de fotre defora Soler de president.
- 1996.** 13 de febrer: El jutge José Castro reobri el cas després que Andrés Bordoy va presentar davant al jutjat un escrit signat per Eduard Vellibre dia 28 de novembre de 1994 on es comprometia a pagar la multa de 100 milions de ptes.
- 27 de març: Andrés Bordoy declara al jutge José Castro: **Gilet era el cervell i vam actuar en tenir el permís de Cañellas.**
- 15 de maig: Eduard Vellibre culpa Gilet del suborn del cas Calvià i diu que ell només rebia ordres.
- 17 de maig: Alberto Herrán davant el jutge va donar per òbvia l'aprovació de Cañellas de l'operació de suborn.
- 23 de maig: Gilet és hospitalitzat per una suposada angina de pit a l'hospital de la família Cañellas, Clínica Rotger, hores abans de tenir un careig amb els seus antics subordinats Eduard Vellibre i Andreu Pizà.
- Novembre:** Arriba a l'opinió pública que el jutge **JOSÉ ZAFORTEZA CALVET** qui l'any 1992 va excusar Gabriel Cañellas, els anys 1989, 1990 i 1991 figura com a aportant, en nom de Sa Nostra, de 20.000. 000 de ptes. als comptes bancaris de la Fundació Illes Balears. **J. S. Ω**

Lista de finques de la FIB amb els doblers invertits entre els anys 1989-1992 *

Son Pax (Mallorca) 1989	180.651.557
Torralba d'en Salord (Menorca)	26.340.571
S'Illot (Parc de s'Albufera, Mall.)	25.182.091
Can Ros (Puig de Missa, Eivissa)	30.561.222
Es Fortí de Cala Llonga (Mallorca)	2.746.175
El Molí de la Mola (Formentera)	—

* Inclou el preu d'adquisició, les despeses de paperassa (Notari, Registre i tributs) i les millores i inversions.

Patrimoni de la fundació Illes Balears.

Magdalena Femenía, directora gerent de la FIB.

Juan Nigorra (IMISA).

Berastain fou cotitular d'un dels comptes bancaris de la FIB

Segons consta a l'informa pericial elaborat pels policies Francisco Izquierdo i Javier Guillot, **José Antonio Berastain Díez** fou titular i després cotitular del compte bancari de Sa Nostra núm. 1.423.144-77. Aquesta és una de les claus que permeten afirmar que doblers de la FIB foren desviats cap al PP ja que Berastain aleshores era el secretari general del partit a Balears i no tenia cap mena de relació oficial amb la FIB. Els titulars d'aquest compte de Sa Nostra han estat els següents:

- de 24.02. a 5.06.89, José A. Berastain, únicament.
- de 5.06.89 a 21.12.89, José A. Berastain i Magdalena Femenía, indistintment.
- des de 21.12.89 a 13.06.90, Magdalena Femenía, únicament.
- des de 13.06.90 endavant, Gabriel Cañellas, Pedro Riche i Magdalena Femenía. **J. S. Ω**

Serveis
de Preimpressió

filmació PC i Mac

Barrera, 54 • Tel. (971) 73 26 51
07014 Palma de Mallorca

**AIGUA POTABLE
A DOMICILI**

Als termes de Ciutat,
Marratxí i Lluçmajor

Telèfon 74 27 68

**L'ESTEL
de Mallorca**

SABIÉU QUE...
... un jove, **Jorge Alexandro Rosa Monteiro**, va estar detingut cinc dies per un error policíac?

ΩΩΩ

... fins l'any **1824** no es va prohibir definitivament enterar a les esglésies i als fossars de dins els nuclis urbans?

ΩΩΩ

... el PP ha destinat **220.000 milions** a subvencionar les mines de carbó d'Astúries?

ΩΩΩ

.. el PP ha destinat **152.327 milions** al nou PER d'Andalusia i Extremadura, del qual viuran **180.000 jornalers**?

ΩΩΩ

... **mig milió de persones** convocades per la Lliga Nord es manifestaren el 17 de novembre a Milà, contra els pressuposts generals d'Itàlia i a favor de la independència?

ΩΩΩ

... Castella-la Manxa, governada per José Bono (PSOE) ha aprovat l'ampliació del seu estatut d'autonomia, per tenir la facultat de disoldre el parlament, amb l'oposició de **Felipe González**?

ΩΩΩ

... la **Ley del Deporte** és un xantatge ideat pels espanyols, que castiga amb la inhabilitació els esportistes que es nequin a jugar amb la selecció espanyola?

Na Margalida Pons és la madona de la botiga **Mobles Es Fuster**, a la barriada de sa Tanca, a Lloseta. En Toni "es Fuster", que era el marit de na Margalida, va obrir aquesta botiga quan es va posar malalt a fi de deixar un mitjà de vida a la seva dona quan morís, fet que va succeir ja va un parell d'anys.

Na Paquita Salguero i na Noèlia Fernandes regenten des de fa un any el **Restaurant Es Cadafal**, a la plaça de l'Església, de Sineu. Recomanen la coa de bou a l'andalusa, la caldereta de cabrit i la fritada de peix. A la carta s'hi menja a partir de les 1.500 pessetes; el menú en val 750.

L'ESTEL de Mallorca

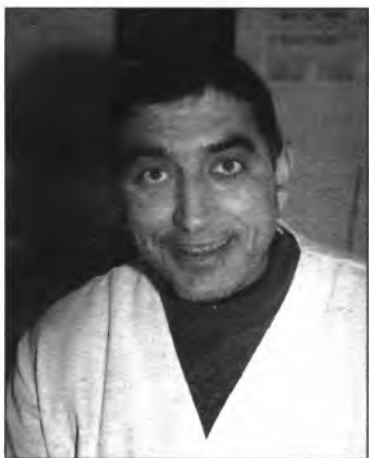
Fa quatre mesos que n'Antònia Sales ha obert el **Restaurant Plaça**, a la plaça de l'Església, de Binissalem. Recomanen la paella i el peix a la planxa. S'hi menja per una mitjana de 1.500 pessetes a la carta; el menú en val 800. Aquest restaurant té un mobiliari clàssic molt senyor.

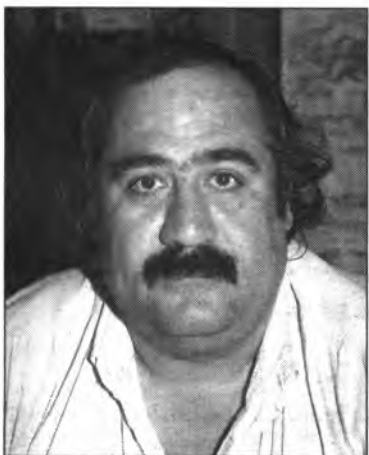
En Maties Mesquida és l'amo del **Pub S'Estaca**, a Santa Maria del Camí. És un pub de música i copes que té obert des del migdia fins a la mala hora de la nit.

En Josep Garau és el quart d'una saga de fusters de Santa Maria del Camí, saga que va començar el seu besavi l'any 1870 a la barriada de Son Cosset.

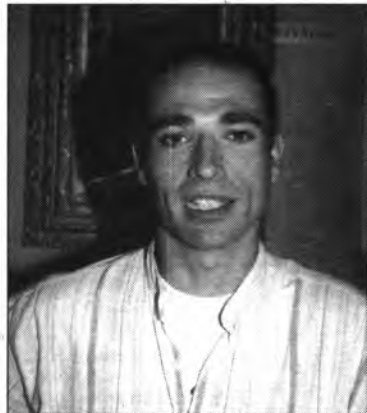
N'Antoni Mires, nascut a Múrcia, fa deu anys que va obrir la **Perruqueria Toni**, a Santa Maria del Camí.

N'Alfons Simó, natural del Pont d'Inca, va obrir ara fa quatre anys l'**Agència de Viatges Marratxí**, a Santa Maria del Camí.

Fa quaranta anys que en Pep Vic reparteix refrescs a Santa Maria del Camí. Al principi, el seu proveïdor era la fàbrica Daufon, de Santa Catalina, quan les gasoses valien vuitanta cèntims (vuit peces de quatre). ara es proveeix de la fàbrica de gasoses La Paduana, de Petra.

Fa un any que n'Alberto va obrir el **Restaurant Sa Sargantana**—després de restaurar una casa mig esbucada—, a Biniali. Recomanen la picada, el medalló de llom de porc i el menjar vegetarià. S'hi menja a partir de les 2.000 pessetes.

Na Jerònia Borrás i la seva filla Mercè Guardiola regenten la **Botiga Can Roue**, a la plaça de Cabrit i Bassa, a la barriada de Los Damunt d'Alaró, des de fa vint-i-un anys. Aquesta botiga, la regentava la seva padrina, na Damiana Rosselló. Fa un centenar d'anys el seu home la va guanyar a les cartes a mestre Ferrando, qui d'aquesta feta va abandonar el poble. Los Damunt i les Rotes foren el primitiu poblat d'Alaró amb església i ajuntament que més tard bastiren més avall. Davant aquesta botiga, a la plaça, l'any 1285, el rei Alfons va fer torrar damunt unes graelles els sants màrtirs Cabrit i Bassa perquè s'havien rigut d'ell dient que a l'anfós el se menjaven torrat. Una contrada plena d'història, aquesta d'Alaró, amb castells, batalles, amors i bregues... Ah!, na Mercè Guardiola ens conta que és exalumna i admiradora del professor Sastre, col·laborador d'aquesta revista.

Tot dret

Ara resulta que som els mallorquins els qui feim substitució lingüística!

JORDI CALDENTEY, JOVENTUT NACIONALISTA DE MALLORCA

N'hi ha que els hi tenen, grossos, vos dic! Dia set de novembre passat, damunt l'Última Hora, n'Antonio Verd deia que està mal a pler perquè sospita que la Balanguera l'han declarada himne oficial de Mallorca tan sols perquè és escrita d'en Joan Alcover. I en Joan Alcover no és sant de la devoció de n'Antonio Verd perquè en Josep Mª Llompart, al Cel sia, el va bravejar per esser passat d'escriure en foraster a escriure en mallorquí. Aquest noble exemple de recobrar per a l'ús culte el català, és, per n'Antonio Verd, "sustitución de una lengua por otra" (!). No us fa pensar això en el film d'En Malcom X? Els qui l'hàgiu vist, us en deveu recordar, que deia que l'home blanc, després d'atupar el negre, diu que el negre li ha pegat; en haver robat al negre, acusa el negre de lladre; en haver insultat el negre, acusa el negre de toixarrut i mal educat. Amb el català que pràcticament no es parla al ponent de Mallorca, ara hem de veure com n'Antonio Verd té la barra d'acusar-nos a nosaltres de voler substituir l'espanyol, com si aquesta fos la llengua natural d'aquí des de sempre i la nostra imposada per la força. Ja és tot quant es pugui dir!

I això no és tot: fa una temporada les vaig tenir amb ell perquè no podia sofrir que el nom oficial de la llengua mallorquina fos el mateix que tenen al Principat, el de català; ara, si l'himne adoptat fos el mateix, ben segur que es tornaria queixar. Idò bé: Mallorca té himne propi i tampoc li va bé. La qüestió és sempre cercar catorze comes al moix amb la nostra identitat i mentrestant que l'espanyolització faci matx amb la mallorquinitat sense que nosaltres ens en temem.

La Balanguera ara volta

Com en Miquel Payeras damunt el Diari de Balears de novembre, no me'n record de quin dia, en lloc d'estar content que Mallorca faci oficial La Balanguera, en lloc de suggerir la seva extensió a totes les Balears, pintava l'himne mallorquí com un símbol de desunió entre les Illes Balears i aquestes com un país esguerrat que no té remei per la pluralitat de sentiments de pertinença, un per cada illa. Cada país té bo i dolent. Cada país és així com és. Les Illes Balears som en petit com Catalunya, Balears i València en gros. Per bé o per mal, tenim una tradició confederal. És a partir d'aquí, que hem de reconstruir i reforçar els lligams que tenim o tenim en comú. No és el conjunt, que construirà Mallorca, ni Andorra, ni València; són aquestes parts, les que construiran i donaran força al conjunt. A Nordamèrica fins i tot les lleis són diferents a cada estat. com a Alemanya la fiscalitat i això no desbarata ni fa gens d'ombra ni una mica als lligams que tenen en comú els nordamericans i els alemanys. Com pot prendre força mai el nacionalisme a Mallorca si els intel·lectuals nacionalistes en lloc de bravejar el propi país no tenen altres feines més que retreure-li sempre seguit els defectes que té? De defectes en té qualsevol país. Es tracta d'anar a cercar-ne les causes i a suggerir-ne els remeis, i no de desjectar el propi país i la pròpia gent! On s'ha vist mai?

Nordamèrica, un ca de bou necessari!

Els hutus i els tutsis tornen esmolar les ganivetes. Si els americans ara s'hi presentassin a imposar ordre, -i són els únics que tenen poder i collonets per anar-hi- ben segur que els "pacifistes" d'arreu del món remugarien a les totes. Ja veureu que serà quan els morts es comptaran a milers que trobaran que és hora de fer qualche cosa. És ver que Nordamèrica és una nació molt creguda i estufada. Però, què voleu que us digui? Jo la veig com un mal necessari. Si no fos per ella, ara Europa sencera o seria d'en Hitler o de n'Stalin.

Vatualmón!, de comunisme, en el temps que som!

Per cert, així com s'han fet films com Holocaust, que destapen amb tota la crueta dels brutors del nazisme, i d'altres que mostren les brutors dels nordamericans en el Vietnam, no entenc com punyetes no en fan cap que mostri les animalades de n'Stalin i del règim comunista a dins Rússia i l'Europa de l'Est. Ben segur que el comunisme ha fetes en el món tantes de víctimes o més que el nazisme. I encara hem de suportar veure com una setmana darrera l'altra s'embruten planes i planes senceres de L'Estel de qualche nostàlgic que encara du aquelles quimeres dins el cap. És clar que tothom ha ser lliure de dir el que pensi. Però Mateu, no trobes que ja comença a fer oi tantes de planes d'autobombo que no fan més que ganes de girar fulla i que no s'aturen de sortir una setmana darrera l'altra en el periòdic que dirigeixes? Que el deixaries empastifar d'escrits enyoradissos d'en Mussolini i les seves endemeses o de bravejades al nazisme cada pussetera quinzena? Ω

Dos exemples més de la hipocresia de L. M. Anson

Fa unes setmanes informàvem que *ABC* clamava per la llibertat d'expressió, amb motiu del requeriment d'Àngel Colom a la justícia perquè emprengués accions contra el diari madrileny per anticatalanisme. Una posició d'*ABC*, evidentment, del tot contradictòria amb la denúncia d'Anson contra Josep Palou i *L'Estel*. Doncs bé, el 24 d'octubre el rotatiu espanyol tornava a tenir la barra de presentar-se com a abanderat del dret a expressar-se lliurement. En una extensa notícia, explicava que una de les seves redactores ha estat absolta per segona vegada d'una querella per injúries a Jesús Gil. La periodista havia qualificat el batle de Marbella de "zafio, ineducado, inculto y hortera". La sentència dictada pel jutjat d'instrucció indica que "es planteja aquí el clàssic supòsit de col·lisió entre, per una part, l'exercici del dret a la lliure comunicació de informació o a la llibertat d'expressió i, per l'altra, el dret a l'honor", i continua afirmant que "no es pot confondre el dret a l'honor, que té un significat personalista referit a persones individualment considerades, amb els valors de dignitat, reputació o autoritat moral de les institucions públiques o classes de l'Estat. Les persones que ostent-

Luis M. Anson. No és el mateix receptor que prendre la medicina.

ten un càrrec d'autoritat pública es troben sotmeses a la crítica en un Estat democràtic".

Més recentment, el 20 de novembre, *ABC* presumia de l'absolució de l'humorista Mingote, que havia estat demandat pel govern basc per un acudit que considerà una "intromissió il·legítima en el dret a l'honor" (figura, precisament, utilitzada per Anson en la seva denúncia a *L'Estel*). La sentència destaca que "la vinyeta publicada pel codemandat és una manifestació del seu dret a la llibertat d'expressió i informació". No cal dir que ens sentiríem molt satisfets si la denúncia que Anson ens ha interposat acaba amb una sentència en el mateix sentit que aquestes dues, de les quals tant se n'enorgulleix ell mateix. Redacció Ω

El govern espanyol felicita Jaime Campmany

Si el passat 8 d'octubre Esperanza Aguirre, ministra de cultura, lliurava a Alfonso Ussía la ploma de plata del Club de la Escritura, el 7 de novembre es va repetir la cerimònia amb Jaime Campmany, que va rebre la ploma d'or. La ministra espanyola va qualificar Campmany de "azote de tramposos", i afegí: "No hay trampa ni renuncio de los personajes públicos que se le escapan. Ahí está Jaime chasqueando su látigo verbal. Ha hecho de la palabra su única arma para defenderse de torpes, fatuos y petimetres". El president del congrés de diputats, Federico Trillo, afirmà que Campmany és "un personaje excepcional y monumental; el mejor escritor satírico-político español de la última mitad de este siglo, que forma parte de las figuras vivas de ABC". Camilo José Cela li declarà la seva "admiración sin reservas". També hi foren presents Fernando Lázaro Carreter (director de la Real Academia Española), Matías Prats, Sabino Fernández Campo (excav de la casa dels Borbons), Álvarez del Manzano (batle de Madrid), Alfonso Escámez, Luis del Olmo (Onda Cero), Antonio Gala i els jutges Baltasar Garzón i Javier Gómez de Liaño, qui declarà: "Es un hombre nacido para la tolerancia; he aprendido mucho de él".

Tothom donà l'enhorabona a Campmany, l'escriptor que ha qualificat Jordi Pujol de "pirindollo", "nano", "gordo" i "cebollo", i de qui ha dit que "pronuncia como un zambombo un catalán de mongeta, como si hablara en chinorro". Campmany també ha escrit, referint-se als presidents de les comunitats autònomes que parlaren amb les llengües pròpies al senat espanyol: "Les daba masculillo, dimpués les daba un mamporro, y de postre un calichazo, un revés y un soplamocos a ver si aprenden a hablar como tóos hablamos, coño". Enguany Jaime Campmany ja ha sobrepassat el centenar d'insults en els seus articles. Redacció Ω

Un dels polèmics jerséis del borbó.

El País considera "fatxes" els jerséis del rei d'Espanya

El periodista Agustí Fançellí, dins la crònica del congrés de Convergència Democràtica publicada a *El País* el passat 9 de novembre, escriu el següent: "Algo más allá, en lugar preeminente, hay un tenderete con rótulo resultón: Botiga. Di que sí, Manolín. Venden unos estupendos fred perrys, 100% algodón, 100% made in Catalonia, con banderita catalana bordeando el cuello del polo. Recuerdan aquellos que llevaban los fachas cuando atizaban al personal en el Nuria. Aunque el diseñador del engendro no sea consciente, definitivamente hay estéticas que matan." Aquests jerséis, com és sabut de tothom, són precisament els que llueix el rei d'Espanya quan ve a passar l'estiu a Mallorca. Qui ho hagués dit mai. Segons l'espanyolíssim *El País*, els jerséis de Juan Carlos són propis dels fatxes!! Redacció.

L'ESTEL
de Mallorca
ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA
EL DIARI DELS MALLORQUINS

Comitè de defensa per la llibertat d'expressió

LES PERSONES SOTASIGNANTS EXPRESSAM EL NOSTRE REBUIG PER LA DEMANDA INTERPOSADA PER LUIS ANSÓN, DIRECTOR DE L'ABC, CONTRA L'ESTEL DE MALLORCA I L'ESCRITOR JOSEP PALOU AL TEMPS QUE REIVINDICAM LA LLIBERTAT D'EXPRESSIÓ

Vuitena relació de signants

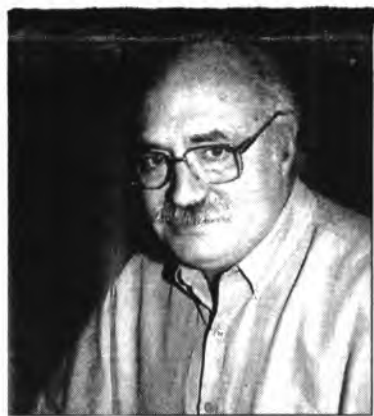
Josep Melià (Unió Mallorquina, exportaveu del govern espanyol i ex-delegat del govern espanyol a Catalunya), Miquel Sellarès (director *Debat Nacionalista*), Bartomeu Calafell (UM), Nicolau Tous (UM), Ricard Colom (zelador), Antoni Sales (joventuts UM), Jesus Cardona (administratiu), M. Antònia Gayà (relacions públiques), Mateu Gayà (retirat), Antònia Seguí (mestressa de casa), Susana M. Caldentey (màrketing), Magdalena Gayà (mestressa de casa), Nadal A. Caldentey (arquitecte), Antoni Caldentey (empresari), Carles X. del Salvador (historiador), Pau Sastre (president esportiu), Jordi Ferriol, Joan Aguiló (comerç), Miquel Arnau, Antònia Munar (secretària), Miquel Frau (professor), Miquel Vallduriola Preñanosa (estudiant), Miquel Vallduriola Consola (jubilat), Amparo Preñanosa (mestressa de casa), Jaume Bover (bibliotecari), Àngel Gavilan (mestre), Francesc García (llaurador), Benet Ramos (metalúrgic), Just Cano, Ramon Cardona (psicòleg), Manel A. Guillén (administratiu), Anna Martínez (estudiant), Heliador Cano (rajoler), M. Glòria Julià (estudiant), Jesús Coll (estudiant), Emma M. Urbano (estudiant), Elisabet Rosselló (estudiant), Antoni Vicens (llibreter), Josep M. Ciria (estudiant), Erika Méndez (estudiant), Rocio Talaverón (estudiant), Antoni Estelrich (fuster), Margalida Manresa (mestra), M. del Carme López (estudiant), Caterina Estelrich (administrativa), Elena Lobato (estudiant), Antònia Oliver (banca), Llorenç Tortella (bar), Marga Adrover (estudiant), Maria Vicens (estudiant), Carlota Socias (estudiant), Josep R. Covas (estudiant), Jaume Vidal (estudiant), Jaume Adrover (estudiant), Eugènia Gayà (mestra), M. del Mar Andreu (estudiant), Glòria Perelló (estudiant), Glòria Fernández (estudiant), Catalina Perelló (estudiant), Agustina Adrover (estudiant), Bàrbara M. Oliver (estudiant), Joan Nicolau (estudiant), Manel Pimienta (obres públiques), Plàcido Fajardo (venedor), Soledad Garcia (estudiant), Xesca Adrover, Bàrbara Lull (estudiant), Marta gómez (estudiant), Josep Cruz (comerçant), M. Josep Espuch (secretària), Raquel Serra (estudiant), Margarita Martí (estudiant), Jame Riera (mecànic), Tomàs Frechilla (jardiner), Rosa Sabater (dependent), Margalida Gelabert (professora), Magdalena Ferrer (mestressa de casa), Sebastià Llobet (òptic), Bàrbara Lull (dependent òptica), Daniel Sáez (estudiant), Margalida Sáez (estudiant), Cati Morey (estètica), Magdalena Umbert (aux. farmàcia), Salvador Vives (empresari), Bàrbara Genovart (mestressa de casa), Joan Riera (estudiant), Francesca Caldentey (estudiant), Bartomeu Riera (picapedrer), Jaume Lliteras (professor), Francesca Jaume (mestressa de casa), Sebastià Moranta (pintor), Antònia Riera (dependent), M. Antònia Pastor (empleada), Joan Sitges (banca), Miquel Mestre (empleat), Esther Domínguez (cambrera), Montse Amengual (cambrera), Bartomeu Llodrà (picapedrer), Josep Ros (Industrial), Antònia Nájera, Xesca Oliver (comerçant), Jaume Ribot, Magdalena Rosselló, Jesús Bleda, Josep Vecina, Joan Mayordomo, M. del Carme Sansó, F. Immaculada Gelabert, Joana M. Adrover, Immaculada Mascaró, Montserrat Miquel, Joan Martínez (taxista), Conxa Calvo (administrativa), Marta Escobar (estudiant), Àngela Grimalt (estudiant), Mateu Riera (informàtic), Antoni Nadal (informàtic), Joan Febrer (administratiu), Margalida Mascaró (cambrera), Maria Mascaró (mestressa de casa), Guillem Timoner (torner), M. Bel Miquel (estudiant), Aina M. Bosch (estudiant), Biel Padilla (estudiant), Mateu Ilodrà (estudiant), Lluïsa Lloret (administrativa), Jaume Matamalas (guia), Josep Rodríguez (pintor), Sebastià Pocovi (estudiant), Guillem Oliver (electricista), Tomàs Mestre (estudiant), Toni Vives (estudiant), Joan M. Bernabé (estudiant), Joan Gelabert (estudiant), Toni Oliver (estudiant), Gabriel Galmés (estudiant), Eulogi Mayordomo (estudiant), Joan Sureda, Mateu Duran (ebenista), Andreu Lobo (p.n.), Mercè Amer (economista), Sebastià Riera (comptable), Pep Fullana (electricista), Sebastià Vives (professor), Gabriel Rosselló (transportista), Georgina Calafell (estudiant), Genisa Calafell (estudiant), Apol·lònia Mayordomo (estudiant), Catalina M. Pau (estudiant), Onofre Caldes (estudiant), Nicasí Garcia (encofrador), M. Josep Martín (cambrera), Chantal Abad, Miquel Servera (hostaleria), Antònia Salas (dependent), Rafel Maimó (estudiant), Sion Andreu (mecànic), M. Immaculada Garcia (recepció), Tomeu Roig (patró), Miquel A. Martínez (cambrer), Jesus Alcocer (atur), Amàlia Gual (dependent), Tino Aguiló (dependent), Xisco Massanet (mecànic).

SUBSCRIPCIÓ POPULAR

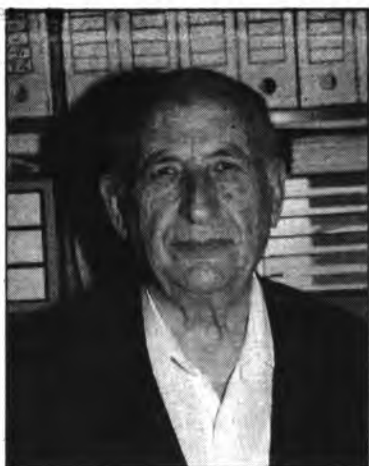
Arran de l'ofertament que ens han fet lectors i simpatitzants de col·laborar econòmicament amb les despeses del judici per la denúncia de Luis M. Anson, hem obert una subscripció popular

Podeu fer l'ingrés a la llibreta d'estalvi de la Caixa de Balears "Sa Nostra" núm. 0007 33 3.062.791-69

Us agraïm per endavant la vostra aportació

En Gabriel Bibiloni regenta des de fa trenta anys la ferreria Bibiloni a la barriada de les Cases Noves, a Alaró. Son pare va obrir aqueta ferreria fa seixanta anys.

Fa quaranta anys que en Tomàs Ques representa l'agència d'assegurances **Mare Nostrum** a Santa Maria del Camí.

N'Antoni Cuadrado fa sis anys que va obrir els **Tallers Toni Cuadrado**, a la barriada de les Cases Noves, a Alaró. Ven motos de tots les marques, tractors i maquinària agrícola.

SA POBLA: Música, pintura i literatura d'avantguarda a Mallorca

Una idea del batle de sa Pobra Jaume Font i de Ramon Molina, director del Museu d'Art Contemporani

La poesia de Miquel López Crespí serà "traduïda" a altres arts, concretament a la música i a la pintura. L'excel·lent pintora de Felanitx Esperança Mestre presentarà aquest hivern a sa Pobra una gran exposició de pintura d'avantguarda basada en l'obra poètica del nostre col·laborador M. López Crespí. La idea ha partit del director del Museu d'Art Contemporani, Ramon Molina i del batle de sa Pobra, Jaume Font. N'Esperança Mestre (Balutxo) vol donar una visió àmplia del darrer poemari de M. López Crespí editat per Editorial Columna. Parlam del llibre *Planisferi de mars i distàncies* que guanyà els premis Joan Salvat Papasseit i Miquel Martí i Pol, potser els més importants que es concedeixen al Principat.

D'esquerra a dreta: M. López Crespí, Toni Roig i Esperança Mestre.

Esperança Mestre és una gran pintora mallorquina amb un llarg historial d'exposicions en el seu curriculum professional. Destacarem (entre moltes d'altres): 1973 (Llibreria Tous, Palma); 1974 (Art Galery Picarol, Cala d'Or); 1975 (Galeria Tebas (Madrid)); 1975 (centre Cultural del Port de Pollença); 1975 (Sala de Cultura "Sa Nostra", Felanitx); 1975 (Llibreria TOus, Palma); 1978 (Museu de Mallorca, Palma); 1981 (Centre d'exposicions, Inca); 1985 (Galeria Joaquim Mir, Palma); 1989 (S'Estació, Sineu); 1989 (Call Vermell, Felanitx); 1990 (Sa Nostra, Eivissa); 1993 (S'Estació, Sineu); 1995 (Banca March, Manacor).

El grup Al-Mayurqa musicara el poemari de M. López Crespí

El grup musical Al-Mayurqa del qual formen part Neus Jaume (flauta i veu), Miquel Carbonell (guitarró i percussió), Toni Roig (guitarra i veu), Maria Vilches (veu i percussió), Gaspar Jaume (baix), Joan Francesc Escudero (llaut) i Aina Jaume (violí) musicara alguns poemes del prolífic i guardonat escriptor pobler.

Al-Mayurqa és un grup nascut l'any 1994 i -els poetes escol·lits així ho desmostra-, es decanta envers uns camins d'investigació i modernització de la nostra música tradicional i popular.

Redacció Ω

Na Maria Joan, natural del Viver (Ciutat), fa trenta-dos anys que regenta el **Forn de sa Creu**, a Alaró. El va obrir la padrina del seu home ara fa seixanta-dos anys.

Fa un any que en Jaume Guasp regenta el **Pub Cas Fusteret**, al costat de l'església d'Alaró. Abans el regentava en Joan i en Biel.

En Bartomeu Garcies, nascut a Santa Maria del Camí, fa tres anys que ha obert consulta de dentista, els dilluns i dijous, a Consell. Els altres dies té consulta oberta al carrer **Enric Alçamora**, a Ciutat.

La màfia a Mallorca Un crim a la siciliana

PERE GRI

La primera hora de la matinada del dia 21 d'octubre de 1993 serà recordada sempre a Mallorca, i de manera especial a ses Salines, per la tràgica mort de n'Andreu Burguera Vidal, de 69 anys, assassinat per un individu a pocs metres de ca seva, quan tornava del restaurant de Ca Na Maria Vela on havia vist un parell de partits de futbol. El seu germà Pere el va trobar devers les sis del matí, estès en terra amb tretze ganivetades al cos, mort des de feia moltes hores.

N'Andreu Burguera era fadrí i vivia d'una pensió guanyada després d'estar quaranta anys com a pastor a sa Vall, al servei de la família March. Aquesta i altres circumstàncies, relacionades amb la vida personal d'aquesta persona assassinada, han fet que el cas que ens ocupa hagi estat envoltat de bon començament per un gran misteri, agreujat pel fet que encara no s'hagi pogut trobar l'assassí.

Actualment el cas està en mans de la brigada de la Policia Judicial de la Guàrdia Civil del lloc de Manacor, la qual és molt reservada a l'hora de facilitar qualsevol tipus d'informació sobre el curs de la investigació. Simplement es limiten a dir quan se'ls demana que "després de descartades moltes hipòtesis aparegudes en el temps que fa que es dediquen a aquest assumpte, no han sorgit noves pistes per poder seguir". La Guàrdia Civil, però, qualifica el tema de "delicat", la qual cosa fa suposar que hi pot haver molt de brou darrera la mort d'aquet simple pastor.

Malgrat el vel posat damunt el cas, potser pel fet que existeixen persones "respectables" que hi podrien tenir qualche cosa a veure, la *vox populi* insisteix a relacionar aquest crim amb accions de la màfia mallorquina, tant dels darrers temps com d'èpoques anteriors. Respecte al caràcter mafiós de l'assassinat d'en Busques, el seu malnom, es convenient fer notar les semblances que hi ha entre aquest cas, ocorregut a un poble petit de Mallorca, i els que surten a les novel·les de Leonardo Sciascia que tenen com a escenari l'illa de Sicília, que com sap tothom és el cap i casal de la màfia. És possible fer moltes comparacions entre la mort d'en Busques i la d'un personatge de *El dia de l'òliba* la més coneguda de les obres de Sciascia. Per adonar-se de l'argument paral·lel cal haver llegit la novel·la. Jo, simplement faré un comentari que es fa a *El dia de l'òliba*, quan la ficció es fixa en els dies següents al crim, algú fa referència a una notícia publicada als diaris que aporta pistes. Es pot comparar el detall amb la notícia publicada al *Diario de Mallorca* (14 de novembre de 1993), publicada quatre dies després del succeït. El titular és el següent: "L'assassí del pastor de sa Vall podria haver-se equivocat de víctima." L'article, signat per Javier E. Olivares, cita com a font d'informació els "investigadors del crim", i planteja la hipòtesi que l'assassí cercava una altra persona, que havia de passar per la mateixa zona en què mataren n'Andreu Burguera. Aquesta altra persona podria ser qualsevol veí del barri en què es va registrar el succeït. Segons n'Olivares.

"Aquesta possibilitat justificaria que ningú s'explicàs quins motius podria tenir l'assassí per acabar amb la vida d'aquest pastor de sa Vall."

A part de les animalades que es puguin dir, el que sí es cert és que totes les pistes sorgides no passen del terreny hipotètic. La Guàrdia Civil ha fet moltes conjectures. Primer va tractar d'acusar el germà de la víctima, en Pere Burguera; més endavant va fer seure al banquet dels acusats uns presumptes traficants de drogues de la zona per tractar de responsabilitzar-los. Arxivaren precipitadament el cas, segurament per no haver de contestar preguntes dels mitjans de comunicació que volien saber detalls de com anaven les investigacions. Així i tot, l'acusació particular duta a terme per la família de la víctima, aconseguí que els tribunals es pronunciassin per reobrir les diligències. I així anam... Una vegada, un jutge *xulet* vingut d'Espanya, el jutge Felis, va fer una visita de treball a l'escenari del crim, el famós carreró de can Bonico, per tractar d'esbrinar qualche cosa, però ni del jutge ni del que descobrí en aquella ocasió no n'hem pogut saber res fins ara. El canviaren per un altre que segurament té el cas arraconat. Fins ara, el màxim que podem dir és: descansi en pau el pastor que sabia moltes coses. Ω

LES NACIONS EUROPEES

Islàndia

Dades tècniques

Nom oficial: Lydveldid Island (República d'Islàndia).
Superfície: 102 819 km².
Població 253 500 h. (als PP.CC., som 11 milions).
Capital: Reykjavik (96.700 hab.).

Dades polítiques

Forma d'estat i de govern: República parlamentària.
Divisió política: 18 comtats i 23 municipis urbans.

Dades culturals

Alfabetització: 100%.
Religions: protestants (94,4%), catòlics (0,7%).
Llengües: islandès (oficial).

Dades econòmiques

Unitat monetària: nova corona islandesa.
Renda per càpita: 21 240 dòlars.
Creixement anual del PIB: 2,08%.
Despesa pública: educació (3,7%), defensa (0%).

La terra dels gels

Látrabjarg és l'extrem més occidental d'Europa: un esperó calcari de 200 metres d'altària sembla cisellar, com si es tractés del mascaró d'un immens vaixell, les aigües de l'oceà Atlàntic. El nom d'aquest vaixell, Islàndia ("la terra dels gels"), té connotacions exòtiques: insularitat, aïllament, nordicitat. La càrrega de les seves bodegues esclata a coberta en forma d'elements purs i primigenis de la natura salvatge i expressiva: aigua, foc, glaç, vent, magma. Els seus tripulants, els islandesos, són la prova tossuda que és possible conèixer plàcidament amb un paisatge inhòspit i magnetitzat, sense renunciar al que, mar enllà, en diuen *progrés*.

Les manifestacions del foc intern: volcans i guèisers

Tot i que a Islàndia és possible identificar una gran varietat de volcans, les formacions típicament islandeses són les fissures o línies de fractura que han fet aparèixer rius de lava i escòries, i han format cràters allargats coneguts com a sistemes volcànics. En l'etapa glacial, més de dos-cents volcans han entrat en activitat, i uns trenta d'aquests d'ençà que l'home ocupà l'illa. Entre els volcans i les erupcions més conegudes es destaquen la del Lakagíggar, el 1783, que va durar sis mesos i delmà fortament la població i els recursos, i l'Hekla (o "porta de l'infern"), amb una llarga història destructiva, molt estudiada, ja que la darrera erupció tingué lloc el 1980-81.

Vista parcial de Reykjavik.

Després de tres anys d'erupcions submarines, el volcà Surtur provocà el naixement d'una illa nova, Surtsey, mentre que altres illes també han aparegut i desaparegut repetidament per l'acció volcànica, com és el cas de la Syrtlinggur i la de Jólnir, nascuda el 26 de desembre de 1965 i engolida per l'oceà un any més tard. L'erupció més coneguda és potser la del volcà Heimaey, que el 1973 triplicà momentàniament la superfície de l'illa homònima i en destruí parcialment el poble.

Lligats a l'activitat volcànica és donen diversos tipus de surgències de gasos (com les solfatares i les fumaroles) o d'altres matèries (les erupcions de fang bullent, amb bombolles típiques que rebenten constantment); les més sorprenents són els guèisers, que no són sinó fonts termals d'on brollen aigua i vapor a una pressió i una temperatura molt altes, que arriben a una altura de 70 m i deixen una ferum característica de sofre.

Les glaceres, testimonis de períodes climàtics anteriors

Contrastant amb el foc dels volcans, el glaç és una altra de les constants del paisatge islandès: les glaceres, ja sigui en forma de circ petit o de gran vall, cobreixen uns 12 000 km². La glacera més gran, la de Vatnajökull, de 8 400 km², tan extensa com les glaceres escandinaves i alpines juntes, és la tercera massa de glaç del món; té fins a 1 000 m de gruix.

Totes les glaceres estan en procés regressiu i són testimonis d'un període climàtic que afectà bona part del continent europeu. (Aquests dies hem pogut veure per la tv l'erupció d'un volcà a una d'aquestes glaceres, i la riuada d'aigües negres que corrien cap a la mar.)

La construcció d'un estat seguint el "model nòrdic"

L'estat islandès està organitzat en república des del 17 de juny de 1944, quan un referèndum popular decidí posar a terme l'Acta d'Unió amb Dinamarca (simbolitzada en la figura del rei danès) i promulgà una nova constitució que, en realitat, era una revisió de les de 1874 i 1920, si bé adaptada a la nova configuració republicana i plenament sobirana de l'illa. Posteriorment la Constitució ha sofert diverses modificacions i ara està en procés de discussió una revisió global de la carta.

El marc institucional i polític

La Constitució institucionalitza la figura del president de la República com a cap d'estat, el qual, teòricament comparteix els poders legislatiu (el Parlament) i l'executiu (amb el consell de ministres). A la pràctica, però, el president actua només de forma nominal i simbòlica, i reté les atribucions de sanció de lleis i decrets, de consultes i nomenament del primer ministre. El president per un període de quatre anys per sufragi universal directe; a causa de les successives reeleccions Islàndia només ha tingut quatre presidents d'ençà de 1944: des del 29 de juny de 1980 ho és Vigdís Finnbogadóttir, candidata pels partits d'esquerra, que fou reelegida el 25 de juny de 1988 amb el 92,7% dels vots davant el 5,2% de Sigrum Thorsteinsdóttir, candidata del Partit Humanista (el 1984 foren anul·lades les eleccions presidencials perquè no s'hi va presentar cap altre candidat). La presidenta viu en una casa senzilla als afores de Reykjavík, sens el més mínim protocol, i és una figura molt popular, com si

es tractés de l'alcalde d'un poble.

El poder legislatiu recau en el Parlament, que també és elegit per sufragi universal i directe pels més grans de divuit anys per períodes de quatre anys, amb un sistema complex de representació proporcional. El Parlament està integrat per 63 membres, repartits en la cambra alta i la cambra baixa, que moltes vegades celebren sessions conjuntes. La seva missió és debatre i, si s'escau, aprovar les lleis i el pressupost de l'estat, realitzar tasques de control de l'activitat del Govern i del president i nomenar determinats càrrecs.

Uns país sense exèrcit

Les forces armades islandeses es redueixen a uns quants vaixells ultramoderns destinats a la vigilància de les zones de pesca i les aigües territorials. Tot i no tenir exèrcit, Islàndia és membre fundador de l'Organització del Tractat de l'Atlàntic Nord (OTAN) i contribueix a aquesta aliança amb la base de Keflavík i amb un suport logístic en cas d'amenaça bèl·lica. Des de l'ocupació nord-americana, el 1941, la base (qualificada com a "punt avançat d'alarma") ha estat en mans dels Estats Units, i per un acord del 1951, aquest país assumí la defensa d'Islàndia. Durant la guerra freda, Islàndia va ser un indret cabdal en el sistema geoestratègic de l'OTAN i de l'hemisferi nord, a causa de la seva posició entre les dues grans potències.

L'ensenyament, la difusió de la cultura, els mitjans de comunicació i la religió

L'ensenyament és obligatori entre els set i els setze anys: el 1987 hi havia 32 808 alumnes inscrits, repartits entre 216 escoles (de les quals sis són privades); 50 centres acollien 18 000 estudiants d'ensenyament secundari i tècnico-professional i les nou facultats de la Universitat d'Islàndia (fundada el 1911) i les dues escoles tècniques superiors impartien classe a 4 700 estudiants. L'ONU va afavorir la creació d'una universitat geotèrmica internacional a Islàndia, a la qual acudeixen especialistes i estudiosos d'arreu del món.

A l'ensenyament primari la mitjana d'alumnes per mestre és força baixa (uns 15) i es va reduint encara més fins al nivell universitari, en què la mitjana és de 9-10 alumnes per professor. Tots els nens islandesos reben una educació acurada, racional, oberta i participativa, fins i tot els dels nuclis de població més llunyans, gràcies al servei d'autobusos o a l'"escola alterna", que permet als alumnes passar una setmana a casa i una a l'escola, alternativament.

El nivell cultural de la població (on fa quasi dos segles que no hi ha analfabetisme és molt ele-

vat. (Ben al contrari de Mallorca on, ara fa 60 anys més de la meitat de la població era analfabeta.) potser a causa de tradicions ancestrals i dels condicionaments medioambientals, que propicien que els homes i les dones d'aquest país cultivin l'intel·lecte a casa (quasi sempre amb biblioteques ben proveïdes) i als centres de reunió. Els sis diaris que es publiquen al país tenien el 1980 un tiratge d'uns 125 000 exemplars (xifra considerable per una població de 230 000 habitants). A més hi ha unes 600 publicacions periòdiques, que se sumen als més de 1 000 títols de llibres editats anualment per unes 40 editorials, amb un tiratge global de 500 000 volums, sense comptar els llibres importats.

Les emissions de la ràdio estatal, fundada el 1930, se sumen a les diverses emissores privades d'ona llarga i mitjana, i la televisió, que va entrar en funcionament el 1966, cobreix el 98% de la població i emet unes 30 hores setmanals; des de 1986 té la competència d'un canal privat i la base americana de Keflavík disposa d'una emissora de ràdio i una estació de televisió per cable que emet més de vuitanta hores setmanals en anglès.

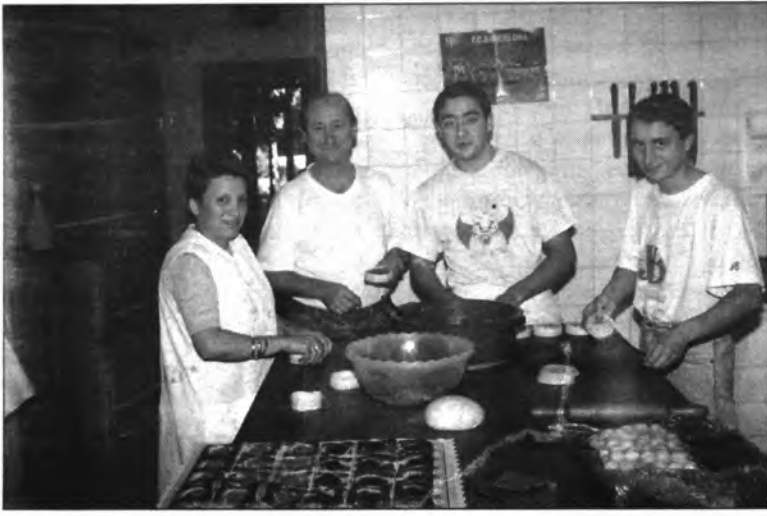
Quasi tota la població pertany (teòricament) a l'Església evangèlica luterana, reconeguda com a estatal per la Constitució (el president d'Islàndia n'és oficialment l'autoritat suprema), que disposa de 287 congregacions i 111 pastors.

Amb tot, la llibertat de culte és total i hi proliferen altres creences minoritàries. També s'hi mantenen els antics ritus pagans de l'Asatru. En general el sentiment religiós està molt difós i molt arrelat en l'àmbit familiar.

Les manifestacions de la natura com a atractiu turístic

L'interès per viatjar és un dels trets que caracteritzen els islandesos, ja sigui en forma de vacances a terres més càlides, (Fa vint-i-cinc anys vaig conèixer milenars d'islandesos que venien de vacances a l'Hotel Hispània, a s'Arenal, carregats de llibres del seu país i sobretot de llibres de l'erupció del volcà Surtur que aquells dies havia donat naixement a l'illa de Surtsey, que me regalaren i que guard com una joia.) ja per ampliar estudis; contràriament durant molts d'anys han estat pocs els turistes que han visitat Islàndia. El nombre de turistes s'incrementà notablement a partir de 1970; al país, s'hi celebren congressos internacionals, i Islàndia atrau també estudiosos dels ocells, la geologia i els fenòmens geotèrmics i, en general, els amants de la natura, principalment de l'Amèrica i del Nord d'Escandinàvia. Ω

Tret de la Geografia Universal d'Edicions 92 S.A.

Fa vuit anys que la família Vives, "des Forn Nou", va obrir el seu forn de pa i pastisseria a la barriada dels Sequers, a Lloseta.

N'Aina Carbonell és la madona i la cuinera de **Sa Cuina de n'Aina**, a Biniali. La porcella o la paleta d'anyell al forn de llenya, el farcit d'au i el xot al vi blanc són les especialitats de la casa. A la carta s'hi menja molt bé. Com que era hora de dinar, el senyor de **L'ESTEL**, que és qui fa aquesta secció, va menjar un farcit d'au regat amb mitja botella de "Fanja Roja" de Binissalem i de postres dues peres al vi negre, d'entrada li havien servit olives trencades i paté de foie-gras. Total: 2.438 pessetes, i l'amo el va convidar a una copa de xampany perquè celebrava el primer aniversari del restaurant.

Na Paquita ni n'Antònia són les peixateres de Lloseta. Venen peix.

PUGEN DAVALLEN

El parlament basc, per aprovar l'ús obligatori de l'euskera per a tot el funcionari.

ΩΩΩ

L'atleta **Carl Lewis**, que no es presentà a recollir el premi "príncep de Astúries". Els organitzadors no es varen creure que hagués perdut el passaport i es posaren fets unes monees. La tenista **Martina Navratilova** també els va deixar penjats fa uns anys.

ΩΩΩ

L'article de **Miquel Payeras** a *El Temps* en què exposa una antologia de greuges històrics als quals Madrid ha sotmès les Balears des de principis dels 70.

El col·legi privat **Nuestra Señora de la Esperanza** del carrer Arquitecte Bennàssar de Ciutat, sens dubte un dels col·legis més forasters i antimallorquins que es poden trobar a Palma. Tot l'alumnat que ha passat per les seves aules, quan arriba als Instituts es fa notar tot d'una pel seu nivell pèssim en llengua catalana i també en coneixements generals.

ΩΩΩ

Jaume Matas, per anar a Madrid a fer una conferència i amollar tot cofoi, davant la plana major del PP madrileny, que a Mallorca els doblers ja no ens caben dins les butxaques. Si els espanyols ja no ens volien concedir el règim fiscal especial, aquest homonet ho ha acabat d'arreglar.

ΩΩΩ

El ministre espanyol **Rodrigo Rato**, per dir que del règim fiscal especial, ni parlar-ne.

Fa quatre anys que en Francesc Cerdà va obrir la **Pizzeria Font Santa**, al carrer del Marquès de la Font Santa, a Santa Maria del Camí. A més de despatxar pizzes, atén les demandes que li fan per telèfon. Els santamariers que vulguin menjar pizza poden telefonar al 140 603.

L'ESTEL de Mallorca

**INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T**

L'ESTEL de Mallorca

PUGEN

DAVALLEN

Els vint-i-cinc alumnes del col·legi **Lluís Vives**, per guanyar el concurs de TV3 *Futbol en joc*.

ΩΩΩ

El CIM i el sindicat **Unió de Pagesos**, per impulsar una campanya de promoció de productes ramaders i hortofrutícoles mallorquins per a les properes festes de Nadal. L'eslògan de la campanya serà: **Consumeix productes de la nostra terra**.

ΩΩΩ

El poble de **Santa Margalida**, per agermanar-se amb el poble de Tàrbena d'Alacant que després de l'expulsió dels moriscos de l'any 1609, fou repoblat amb mallorquins la majoria originaris de Santa Margalida.

ΩΩΩ

L'afecció blaugrana, pel superb i espectacular homenatge que va brindar al jugador **José Mari Bakero**.

ΩΩΩ

Els **afecionats mallorquins** al futbol qui en massa van boicotejar massivament el partit de Sub-21, Espanya - Eslovènia. Aquest partit disputat a l'estadi Lluís Sitjar dia 18 de novembre no va convocar ni mil persones.

ΩΩΩ

El mallorquí president del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC), **Guillem Vidal**, per demanar un funcionari català ja que això "faria que la llengua catalana estigués més desenvolupada i estesa i donaria també sensació de continuïtat i assentament laboral".

ΩΩΩ

El batle de Solsona, el convergent **Ramon Llumà**, per manifestar-se a favor del plebiscit per la independència de Catalunya.

ΩΩΩ

Alfons Quintà, pels seus articles del dissabte al diari *Avui*.

ΩΩΩ

L'expresident **Tòfol Soler**, per reafirmar el seu compromís en la defensa del català en el pregó del Dijous Bo d'enguany.

C. SOLER

Josep Maria Flotats, per declarar que el Teatre Nacional de Catalunya "no serà barretinai-re". Els catalans aforasterats com Flotats es pensen que per ser internacionals han de renegar dels trets d'identitat del país. I d'aquí a fer un teatre de "peinetat" i "sombbrero cordovés" només hi ha una passa.

ΩΩΩ

L'expresident d'Unió Valenciana, l'espanyolista **Vicente González Lizondo**, xiulat pels propis militants del seu partit per la seva nefasta gestió.

ΩΩΩ

El PSOE, que a través del president autonòmic **José Bono** ha oferit a **Aznar** el seu suport parlamentari per esclafar **Jordi Pujol**. Ara que en realitat fan el paper que els toca: **Espanya por encima de todo**.

ΩΩΩ

Els espanyolarros pudents, merdosos i reconcagats d'**OSSFAR**, per ridiculitzar la selecció catalana de futbol.

ΩΩΩ

El carabassot analfabet curt i beneitarro, conseller d'Obres Públiques, **Joan Verger**, per fer tapar ses Basses de Vilafranca situat vora la cruïlla Petra - Manacor - Felanitx. Verger hauria de saber, com a mínim que aquest topònim surt a la rondalla *En Joanet i es set missatges*.

ΩΩΩ

L'**Ajuntament de Manacor**, per no prendre mesures per aturar l'abocador incontrolat situat a la carretera que va de Manacor a Son Carrió.

ΩΩΩ

El batle del PP de Montuïri, Sr. **Ramonell**, per voler esbucar l'escola pública construïda durant la II República quan era batle Joan Mas i Verd, qui després fou assassinat pels feixistes.

ΩΩΩ

El **Congrés espanyol**, per rebutjar la publicació del BOE en totes les llengües cooficials a l'Estat.

ΩΩΩ

El **Govern balear**, per tenir pendent sense pagar més de 2.000 milions per expropiacions.

ΩΩΩ

Àngel Colom, per insistir en la defensa de l'espanyol a Catalunya.

L'ESTEL de Mallorca
SUBSCRIVIU-VOS-HI !!

TENNIS SON RIGO

Tennis **Squash**
Futbol-sala **Volei**
Hàndbol **Mini-golf**
Petanca **Tennis taula**
Cir. footing **Gimnàs**

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
 Sometimes • Palma de Mallorca

Carrer de Manacor, 121-C
 Tel. 27 85 18
 07007 Palma de Mallorca

Dimarts
 tancat

Cta. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuiri

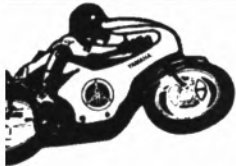

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
 Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
 S'Hostalot

**TALLER
 TONI
 CUADRADO**

Doctor Fleming, 4 • Tel. 87 91 58 • 07340 ALARÓ

Simplement una perruqueria

PERRUQUERIA DE SENYORS XESC

Carrer d'en Pere Estruch, 48
 Tel. 870230 Binissalem

SERVIAUTO ARENAL S.A.

SERVEI OFICIAL

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
 Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
 07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

PINTORERIA MANACOR

/ Antoni Galmés, 1B • Tel. 55 18 03
 MANACOR

BAR - RESTAURANT ESPECIALITAT EN

Arròs brut • Paella • Cordon blue • Bistec al pebre • Sípia
 Conill a l'allet • Escalopa • Llenguado Meunier • Carns i Peixos
 c/ Grua, 6 • La Ribera • Can Pastilla • Tel. 26 10 73
 Sortida 10 autopista (dimarts tancat)

BAR-RESTAURANT

Camí Vell de Costitx, 1

07510 SINEU

Tel. 85 52 46

Automòbils

PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles

C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de na Tesa

CAN TITO RESTAURANT

PEIXOS I MARISCS FRESCS
 CUINA MALLORQUINA

c/ Palmera, 6 • Tel. 27 10 16 • 07006 El Molinar (Palma)

PETIT COMERÇ DÓNA DA I SEGURETAT A LA BARRIADA

atre motius per anar a comprar a la petita i mitjana empresa de la barriada:

Els beneficis de la petita i mitjana empresa mallorquina es reinverteixen a Mallorca, la qual cosa provoca que els doblers corrin de mà en mà i arribin a molta més gent.

El petit comerç la majoria de les vegades són empreses de tipus familiar que creen llocs de feina estables.

La petita i mitjana empresa ofereix un tracte numà i un servei post-venda que mai no podrà oferir la massificació i la despersonalització de les grans superfícies.

Un carrer ple de comerços és una garantia contra la degradació i un fre a la inseguretat ciutadana.

**Mallorquins! Mallorquines!
 No deixeu de comprar als comerços de la barriada o del vostre poble!**

un suggeriment de L'ESTEL de Mallorca

Bar Restaurant Can Pep des Pla

Frit

Llengua amb Tàperes
 Conill Torrat a l'Allet
 Menús a 700 ptes.

Carretera de Biniali, 2 • Tel. 87 04 87
 07350 BINISSALEM (Mallorca)

SALEM

Especialitat en
 Tapes, Dinars i Sopars

c/ des Born, 7 • 07350 BINISSALEM (Mallorca)
 Tel. 87 06 07

BAR RESTAURANT

CAN PINTO

Especialiat amb arròs
 amb Salseta

c/ Francesc de Borja Moll
 (cantonada Biel Vallés)
 07350 Binissalem (Mallorca)

Especialitat

Menús, tapes, pizzas
 paelles per encàrrec
 i pizzas per endur-se'n

Dilluns tancat

Marquès de Font Santa, 11 • Tel. 14 06 03
 SANTA MARIA DEL CAMÍ

PETITS ANUNCIS

BORSA
IMMOBILIÀRIA

A la plaça des Banc de s'Oli, lloc primer pis per trenta mil pessetes. Tel. 665336.

Lloc per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

SERVEIS
PROFESSIONALS

S'ofereix jardiner amb coneixements de cuina. Demanau per en Lluís. Tel. 604790.

Cerc feina per guardar nins petits a ca seva a a ca meva per les zones de Sineu i Maria. Tel. 525380. La Casa Catalana de Mallorca ensenya ball de bot i sardanes. Tel. 753559.

Si vols fer feina amb els àngels, apunta't al "Taller dels Àngels". Informació al telèfon 281642 (Xesca).

PER IL·LUMINAR
LA SEVA LLAR
ELÈCTRICA
NYEGOS

Jaume Balmes, 45 • Telèfon 29 56 18
07004 Ciutat de Mallorca

El Trio musical Metropolitan s'ofereix per actuar en ball de saló per a la tercera edat, Insero o hotels. Preus econòmics, Tel. 652674.

Cerc feina per guardar nins a Can Picafort o Inca. Carrer Nou, 5, Maria de la Salut.

S'ofereix pintor empaperador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Reparacions de Tv, vídeos, àudio, antenes Tv. Tel. 753580.

Bugaderia Lliterma. Autoservei, rentat en sec i en banyat, neteja de catifes, servei ràpid. C/ Virgili, 17. Tel. 266331. Can Pastilla.

Tallers Vidal. Diessel i gasolina. Cra. de Son Fangos, 280. Tel. 262048. Es Píllari.

Planxisteria, pintura, mecànica. Taller San Francisco. Camí de Son Fangos. Tel. 490314. Es Píllari.

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. Son Ferriol.

Si teniu qualche vidre trencat, crida al 473819 i el vos posarem tot d'una.

Cerc feina per fer a ca meva. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Persona cerca feina per fer a casa. Mecanografia, ceràmica, llistes de correus... Tel. 297067.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netat i rapidesa. Tel. 771005.

Televisors, vídeos, ràdio-cassettes, els arreglam. Electrònica J. Garcies. C/ Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'en Rabassa.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

ANIMALS DE
COMPANYIA

Si voleu un cuset petener de 4 mesos ben agut, telefonau al 265005.

PERSONALS

Industrial de 50 anys. 500.000 al mes. Desig conèixer dona senzilla, no fa res si té fills, que sia amorosa i dolça. 717354.

Estudiant de medicina, sense problemes econòmics, desig amirat amb fins matrimonials amb al-lota amorosa i educada de 20 a 25 anys. 719534.

Vidu, 61 anys. Bons ingressos, xalet, cotxe... vull la meva felicitat amb senyora casolana, amorosa i amable. 719534.

No ho tenc fàcil per entaular una amirat. Som jove i tímida, tenc 27 anys i una bona feina. Desig conèixer-te amb els millors fins. De 30 a 50 anys. 712064.

Relacions públiques viuda de 41 anys, bona situació, bona presència, esdevenidor resolt, desig amirat amb senyor culte d'edat similar a la meva. 717354.

Arquitecte, 49 anys, bona presència, 500.000 al mes, desig amirat senyora culta, formal i sense problemes. 719534.

Viuda 65 anys, molt distingida, bons ingressos i un cor gran. Desig conèixer senyor culte, 712064.

Industrial, 47 anys, ingressos elevats, pisos, cotxe, negocis; desig amirat amb senyora de 30 a 40 anys, que sia seriosa i sense problemes. 719534.

Atreveix-te a cridar-me! Jo també ho necessit, me trob sola. Tenc amirats, però me manca l'amor. 716385.

És que l'amor no té poder damunt tu? Industrial de 39 anys. 500.000 al mes, pis, xalet, cotxe. Desig casarme. 717354.

Viuda, 55 anys, sense fills, negocis propis, pisos, estalvis; desig refer la meva llar amb senyor culte entre el 55 i els 68 anys. 717354.

ATS, 32 anys, viuda i amb una nina, sense problemes econòmics, desig amirat amb senyor formal. 719534.

Separat de 28 anys, tenc una bona feina, som senzill, amant de la llar i tenc la vida resolta. Desig refer la meva llar amb al-lota de la meva edat. 712064.

Enginyer de 36 anys, fadrí, futur assegurat, bona presència i molta d'il·lusió. Me vull casar amb al-lota seriosa entre el 25 i 36 anys. 719534.

Senyora de 27 anys, alta i atractiva, desig amirat formal amb senyora i senyoreta entre els 20 i els 40 anys. 726385.

Divorciada de 57 anys, 1'70 d'alta, currota i elegant amb estudis superiors, pis i estalvis importants. M'agradaria refer la meva llar amb senyor culte. 712064.

Separada de 32 anys, estudis universitaris, cotxe i apartament, visc sola. Vull amirat amb senyor formal, m'és igual el seu estat civil. 726385.

Viuda de 57 anys, 1'65 d'alta, sentimental, pis, cotxe, estalvis... M'agradaria conèixer senyor mallorquí, culte i sense problemes. 726385.

Al-lota de 17 anys s'ofereix per a feina seriosa o per a donar classes d'EGB. Tel. 677727.

Vull deixar d'ésser esclau dels castellans. Cap partit polític m'ajuda a aconseguir la llibertat. Me vols ajudar tu? Telefona'm al 964 531175. Josep Casalta.

Atenció, catalans i catalanes independentistes. Vull cartejar-me amb tots vosal-

Motos
Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

tres. Estic boja pel bon rock català: Sau, Els Pets, Lax'n'busto. No us talleu i escriviu a Marta. Indústria, 114-08030 Malgrat de Mar.

Al-lots i al-lotes! ens agradaria cartejar-nos amb gent de tots els Països Catalans, des de Perpinyà a l'Alguer, les Balears i València, de 17 a 21 anys. Escriviu-nos les vostres contribucions per la independència i de segur que formarem una gran penya catalanista i independentista. Isaben Canela i Cinta Arasa. Apartat 129-43830 Torrendenbarra.

Als Països Catalans es fa molt bona música! M'agrada, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes, si somnieu en una nació lliure plena de música catalana i de vibracions nostres, escriviu-me: Francesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Ens agradaria cartejar-nos amb al-lots i al-lotes que com nosaltres estiguin penjats/penjades per Lax'n'busto i que defensin la nostra llengua. Raquel Llagostera Costa. Gardènia, 4-08880 Cubelles.

Senyoreta de 25 anys, morena, amorosa, simpàtica i amant de la llar. Bona situació, estalvis i cotxe. Cerc company fins els 40 anys. 712064.

Administratiu fadrí de 26 anys. Bon lloc de feina, estalvis, cotxe... M'agradaria trobar una al-lota formal per casar-m'hi. 712064.

Modista, separada i sense fills, de 31 anys. Pis, cotxe i estalvis. Vull conèixer senyor culte per refer la meva vida. 712064.

Empresari de 43 anys. Divorciat sense fills. Casa,

cotxe i un parell de negocis. Vull conèixer al-lota sense fills ni problemes. 712064.

Fadrina de 62 anys. Tenc pis, xalet i cotxe. Vull conèixer senyor viudo o fadrí, culte i sense fills. 712064.

Viuda de 56 anys, encara som ben guapa i tenc la vida resolta amb xalet, pis i estalvis. Vull conèixer senyor. 712064.

Fadrina de 31 anys. Curra i culta. Tenc pis i estalvis. Vull trobar un al-lot formal. 712064.

Estudiant de 22 anys. Som curro i culte. Vull trobar una al-lota de 18-20 anys. 712064.

Divorciat de 42 anys. Alt, culte i amant de la llar i dels nins. Cerc senyora dolça i afectuosa. 712064.

Viuda de 49 anys, joliva, cultivada i de poble. Tenc cotxe i vull refer la meva llar amb senyor bona persona i treballador. 712064.

Separada de 40 anys. Amorosa i simpàtica. Vull refer la meva llar amb senyor formal. 712064.

Metge retirat. Som ben curro i agradable, 1'76 d'alt. Vull conèixer senyora de gran cor. 712064.

Me trob ben tota sola. Tenc 52 anys i visc de rendes. Pis, xalet, estudi, cotxe... te faré feliç. 712064.

Militar fadrí de 29 anys, joliva, amorós i agradós. Me vull casar amb al-lota seriosa entre els 25-29 anys. 712064.

Divorciat de 65 anys: negocis, pis, xalet, cotxe. Vull conèixer senyora per no estar tot sol. 712064.

Senyoreta de 25 anys. Som morena, galanxona, simpàtica, d'1'65 d'alta. Tenc estalvis i cotxe. Cerc company fins als 40 anys. 712064.

Senyora de 63 anys. Tenc una bona pensió. Som jovial, atractiva i encara estic per jugar a conillons amagats. Cerca'm al 712064.

NO EMPRENYIS

EL MEU POBLE

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL de Mallorca

Nom.....DNI.....
Cognoms.....Tel.....

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL de Mallorca. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

PETITS ANUNCIS

BORSA DEL MOTOR

Tallers Les Cadenes. Mecànica xapa i pintura de l'automòbil. Carrer del Marès, 3-A. Telèfon 265551. Ses Cadenes de s'Arenal.

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

ENSENYANÇA

La Generalitat de Catalunya ofereix a entitats i de franc llibres, fulletons i material informàtic sobre la nostra història nacional. Per rebre'ls, cal enviar una sol·licitud a la Generalitat fent esment de l'entitat, adreça, telèfon, l'ús que hom en pensa fer i el nom complet del qui fa la petició amb la signatura i segell de l'entitat. Molt indicat per a professors d'història, ciències socials, català, centres d'ensenyament, biblioteques...

Si vols rebre la revista L'ILLA gratis, la pots demanar a Edicions Bromera, Polígon Industrial, 46600 Alzira. Tel. 96-2402254

Per a tots aquells i aquelles que vulguin lluitar contra l'invasor, contra els traïdors, contra l'explotació obrera, i per una terra lliure i catalana, els Maulets tenim obert l'apartat de correus 349 C.P. 43480 de Salou (Tarragona), per a qualsevol informació o col·laboració contra l'ocupant.

Si voleu rebre una subscripció gratuïta al Butlletí de la Fundació per la Pau (entitat contra l'armamentisme i la guerra) podeu adreçar-vos al telèfon (93) 3025129 o al carrer Pau Claris, 89, Barcelona 08010.

Si voleu rebre llibres en català gratuïts sobre diferents temes d'actualitat, socials o teològics, sols us cal escriure a *Cristianisme i Justícia*, carrer Roger de Llúria, 13, Barcelona 08010, o telefonau al (93) 3172338.

La delegació catalana de la CSEM, grup d'ajut als països de l'Est, fa una crida per enviar roba, menjar, sabates, medicines etc. Per demanar adreces on enviar-ho personalment, podeu adreçar-vos a: Benjamí Planes, CSEM, passatge Miquel Carreres, 11, 08206 Sabadell. Tel. (93) 7262 918.

Vols aprendre a conduir sense esforç? Vine amb nosaltres! T'ho passaràs molt bé. Auto Escola Chela. Carrer 31 de Desembre, 48. Tel. 759438. Ciutat.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc, sobre el tema d'alliberament nacional, escriviu a l'Associació «Xavier Romeu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'Apartat 15.071 de Barcelona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana (JERC), i rebre els nostres butlletins, escriviu ara mateix a: JERC-Illes. Santiago Russinyol 1, àtic. 07012 Ciutat de Mallorca.

Estam interessats en un intercanvi cultural amb persones i institucions dels Països Catalans que desitgin informar-nos sobre el passat i el present del dits països i estiguin interessats en qüestions vinculades a l'Argentina. Escriviu-nos a: Baigorria 1337 .200 Rosario-Argentina.

Acció Cultural del País Valencià i el Bloc Jaume I ja és a Internet. Si voleu intercanviar propostes d'acció i lluita, o informar d'activitats, etc., podeu connectar: ACPV @vlc.servicom-es

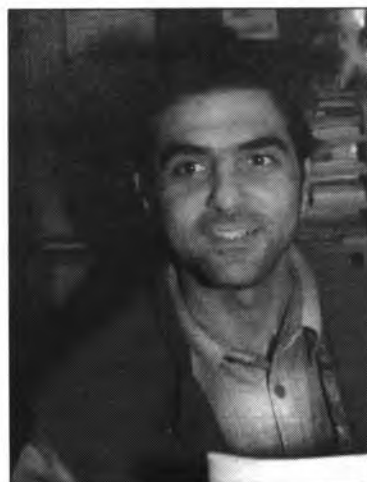
Fa deu anys que el matrimoni Nadal-Jiménez regenta del **Bar París**, a Bunyola. És el bar dels caçadors i dels jubilats que juguen a cartes, ja que a Bunyola no hi ha associació de tercera edat.

Na Peregrina Garcia regenta des de fa mig any el bar del camp de futbol d'Alaró. Té obert cada dia, perquè, a més de futbol, s'hi juga rugbi, voleibol, bàsquet i tennis.

Fa mig any que en Joan Sampol regenta el **Bar Restaurant Bearn**, a Alaró. Recomana el cabrit al forn, la porcella rostida i l'arròs paella. A la carta s'hi menja per unes 2.000 pessetes; el menú dels dies feiners en val 800.

En Jaume Ripoll regenta des de fa deu anys la **Videotac**, una botiga que va començar com a videoclub i que ara, a més, ven electrodomèstics, a Bunyola.

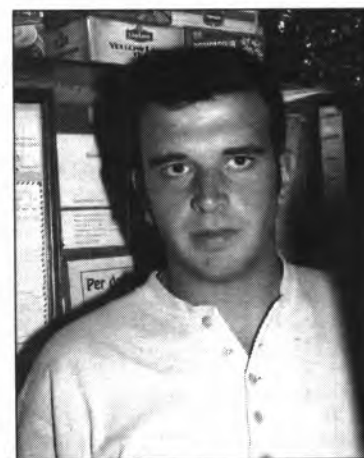
El matrimoni Vives-Cabot regenta des de fa deu anys el forn de llenya **Can Tià des Forn**, a Bunyola. Aquest forn el va obrir el seu padrí Macià Vives, que va morir jove a principis de segle.

Na Coloma Carreres regenta des de fa tres anys la botiga de mobles i roba de la llar **Alt Estil**, a Bunyola.

Fa mig any que en Ferran Dameto ha obert l'agència immobiliària **Fernando Dameto**, a Bunyola. Els seus clients són majoritàriament mallorquins, també hi ha alguns estrangers.

En Joan Sastre és l'amo jove del **Bar Centre**, a Biniali. És un bar en forma de petit teatre que va obrir el seu padrí l'any 1955.

El matrimoni Calafell, de la Soledat ell i de Sant Joan ella, fa tres anys que regenten el **Restaurant Can Pep des Pla**, a la carretera de Biniali, dins Binissalem. Recomanen el frit, la llengua amb tàperes i el conill torrat a l'all. Un lloc on es menja per unes 1.500 pessetes a la carta; els dies feiners despatxen menús a 700 pessetes.

L'ESTEL
de Mallorca

INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T

L'ESTEL
de Mallorca

**NATALICI? ANIVERSARI?
CASORI? NOCES D'ARGENT?**

No us trenqueu les banyes pensant en regals o peregrinant per botigues de 20 duros, regaleu subscripcions de **L'ESTEL** d'un any, de dos anys o de cinc anys als vostres essers estimats.

Feu país, família i amiat tot alhora.

DIGAU-LOS-HO amb L'ESTEL

M a l l o r q u í !

La llengua catalana, pròpia de les illes Balears, és oficial a Mallorca. Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barriada.

FORASTERADES

Sèrie selecció catalana de futbol:

Federico Jiménez Losantos: Es una cosa de mucha risa pero que sería estúpido tomarse a broma. En primer lugar de la el carácter tendencialmente totalitario del nacionalismo que, siempre, pero siempre, ha utilizado el deporte como escaparate y herramienta para la movilización tribal. (...) la querencia natural del político a formar su ejército simbólico ataviado con los colores nacionales para exaltar las virtudes de la especie autóctona son tan viejas como el mundo. Pujol, en ese aspecto, se aleja poco del Hombre de Orce.

F. JIMÉNEZ

ΩΩΩ

Lorenzo Contreras (ABC): Se trata de una de esas noticias o novedades que se ven venir, algo fácil de rastrear en estos tiempos plurinacionales de la España "decrépita" (...). No es broma lo que Pujol plantea. (...) el modelo galés o escocés está dibujado y la balcanización española, siempre negada, siempre desmentida, siempre reafirmada en sus todavía fantasmales perfiles, avanza como las dunas en los territorios sin defensa. (...) Yo he tratado personalmente a Pujol y le he oído cálidos elogios de Salamanca o Sanchidrián. O sea, que se estudia bien España. Y de eso nos rompe la unidad fiscal, madre de todas las unidades. Con amedrentadas colaboraciones centrales, por supuesto. Hoy hace pasar la sombra espectral de la independencia futbolística por el vitral de su castillo gótico.

ΩΩΩ

Miguel Ángel Rodríguez, portaveu del govern espanyol: Puestos a decir sandeces, que sólo vayan a los estadios los nacidos en la ciudad, con lo que al final acabarán jugando a las canicas.

Són els ferrers de la **Ferreria Can Gori** que fa trenta anys que està oberta a la barriada de Son Cosset, a Santa Maria del Camí. Fan portes, escales i tota casta de feines en ferro i alumini.

Són en Martí Canyelles, na Catalina Mas i en Joan Mas, del **Taller Martí Canyelles**, a Santa Maria del Camí. Venen i adoben cotxes de totes les marques.

Fa mig anys que la família Mas-Fernandes regenta la **Cafeteria Es Cantó**, a Bunyola. A més de begudes, serveixen carn i peix a la planxa, tapes variades i menús a 700 pessetes.

Els germans Santana, naturals de la Manxa, a Castella, fa vint-i-cinc anys que obren la **Ferreria Santana**, a Consell. Una ferreria especialitzada en forja artística on es fan tota classe de virgueries.

LLIBRES QUE CAL LLEGIR

Miquel Rayó i la narrativa de M. López Crespí

"M. López Crespí: un escriptor rebel i crític amb un estil directe, sense adornaments ni randes" (Miquel Rayó)

Qui és Miquel López Crespí? A banda d'un bon company en la tertúlia imaginària que conformam els qui, homes o dones, ens dedicam a la pràctica de la literatura en català a Mallorca, un dels escriptors més definibles, dels més amonjoiables pels qui fan, tal vegada perquè no saben fer altra cosa, literatura sobre la literatura. I això, tant pel seu tarannà –primordialment rebel i crític–, com pel seu estil –directe, sense adornaments ni randes, i potser, però, sense matissos (aquest és l'únic retret que puc fer-li, des l'amistat, i des del gust del qui, en literatura, prefereix de vegades l'ornamentació i la forma, al contingut).

Però, a més i d'això cal que en parlem ara, Miquel López Crespí és especialment categoritzable per la temàtica constant dels seus versos i dels seus textos en prosa, com són ara els que s'arreglen en el llibre *Històries del desencís* (Col·lecció Tomir, núm. 24. Editorial Moll. Palma. 1995). I vegem a la fi, ja, per què.

La passió definitiva d'un home de combat: l'acció revolucionària

Miquel López manté, al llarg dels seus escrits, la difícil fidelitat a un tema únic: la ideologia. I a un model literari únic: el que fa de l'escriptor una veu –la veu– del compromís amb els qui, per raons que alguns mètodes d'anàlisi històrica ens expliquen imperfectament, constitueixen les classes desvalgudes d'una societat. Com manté en igual mesura fidelitat a un pensament que, en la seva trajectòria personal privada o pública, ha esdevingut de vocació inicial en passió definitiva: l'acció revolucionària.

La narrativa de l'autor de sa Pobla: la recança d'allò que entre tots no hem sabut configurar

Això, ara i aquí, pot semblar grandiloqüent. En aquest sentit, però, Miquel López Crespí es manté, i ens manté, en guàrdia. I els seus textos, alhora vocacionals i apassionats, ens menen de vegades a cloure'ls amb un somriure malencònic, i d'altres vegades a retirar-nos-els dels ulls des de la recança d'allò que entre tots no hem sabut configurar, d'allò que, per avatars de la vida, hem arraconat a qualque indret del cor, entre grups de pols i salada humitat de llàgrimes.

Històries del desencís (Editorial Moll): un llibre bàsic de la narrativa catalana contemporània

Un bloc central de narracions del llibre *Històries del desencís*, interessan als qui han participat de la mateixa vocació i de la mateixa passió que l'autor. "El Secretari General", "Parelles modernes", "L'última reunió", "La conferència"... Algú n'hi farà, inevitablement, molt dures crítiques, tan dures com les que l'autor ja ha rebut per la seva personal visió de l'experiència antifranquista a Mallorca. Jo no he viscut aquestes històries: no he tengut l'experiència de militar en partits polítics marxistes –la meua militància ha estat una altra–. Però, amb la lectura de les *Històries* he comprès perfectament el desencís de l'autor, que sí les ha viscudes, i que ara, en l'exercici d'un legítim dret literari –tal vegada l'únic dret que de veres podem exercir els escriptors–, ha volgut escriure-les com les imaginava.

Una literatura profètica

Però jo, que sóc un lector fidel dels treballs de Miquel López Crespí, puc dir que la seva imaginació, que la seva literatura, doncs, no l'engana ni ens engana. I puc dir que ell ja havia profetitzat aquest seu, aquest nostre desencís actual:

"Davant la propera tempesta –deia Miquel López Crespí, l'any 1974, a *Autòpsia a la matinada*– que avançava com un fantasma tot quedaria reduït al seu límit just; la trista tranquil·litzat burgesa, la lluita aigualida, sense color...". Miquel Rayó, escriptor Ω

La cuina de na Tonina Els dolços de Nadal

ANTÒNIA SERRANO I DARDER
Autora del llibre *Les receptes de na Tonina*

Ara que ja tenim la festa de Nadal a sobre, us oferim unes quantes receptes de torrons i dolços nadalencs, trets del llibre *Les receptes de na Tonina*. Si no en teniu prou amb aquests dolços, podeu recórrer al llibre, on en trobareu algunes receptes més.

Torró de Xixona

*Un quilo d'ametlles
750 grams de sucre en pols*

Escaldarem les ametlles i les pelarem. Les torrarem dins el forn, tenint cura de no cremar-les.

Capolarem les ametlles i les mesclarem amb el sucre fins a formar una massa ben homogènia. Col·loquem la pasta, ben pitjada, dins capsetes folrades de paper blanc. El torró després un oli que després reabsorbeix.

Torró de xocolata

*Mig quilo de xocolata de cobertura
Mig quilo d'ametlles torrades
Mantega*

Fondrem la xocolata al bany maria i hi afegirem les ametlles remenant a poc a poc. Quan estigui ben mesclat ho abocarem dins motlles que haurem untat abans amb mantega.

Garapinyades

*250 grams de bessons d'ametlles
250 grams de sucre
Un tassionet d'aigua*

Posarem tots els ingredients dins una greixonera i la posarem damunt el foc. Amb una espàtula de fusta ho remenarem contínuament. Arribarà el punt que es formarà com una mena de serradís, en aquest moment hem de remenar més ràpidament i anar amb cura que no es cremi el sucre. Quan estigui ben aferrat el sucre abocarem les garapinyades damunt una llauna untada amb oli.

Amb l'espàtula pegarem petits copets per separar les garapinyades.

Tambor d'ametlla

*Mig quilo de bessons d'ametlla
Mig quilo de sucre
Oli. Una llimona*

Dins una paella posarem les ametlles -senceres o a trossets- i el sucre. Ho remenarem fins que agafi un color marró.

Untarem una llauna amb oli i hi abocarem el tambor d'ametlla. Amb l'ajut de mitja llimona l'aplanarem i amb un ganivet li marcarem talls a quadrets. El deixarem refredar i per allà on haguem marcat els talls el xaparem. Ω

El plaer de beure

Negre Criança 1992 Can Ribes. Consell

FRANCESC GRIMALT

En el món del vi, així com en el de la cuina, posseir una bona matèria primera és un element bàsic per poder crear un bon producte; és clar que també comptarà la traça del manipulador (el cuiner o l'enòleg). A Can Ribes, gràcies a l'amo en Joan Colom, viticultor de solvència contrastada, es pot gaudir d'un raïm adequat per poder fer vins amb pretensions.

Can Ribes és un petit celler ubicat al terme de Consell i dirigit per na Joana Oliver. Aquest celler, segons diuen, compta amb una tradició que es remunta a l'any 1711.

El vi del qual parlarem avui ha estat possible gràcies a la bona adaptació que el Cabernet Sauvignon ha tingut a les terres i al clima de Consell, cosa que ha fet possible la seva utilització en els vins de criaça de Can Ribes. Aquesta varietat dona complexitat i millora el potencial organolèptic del vi.

El vi en qüestió està compost de l'obligat 50% de manto negro per poder pertànyer a la DO de Binissalem, d'un 20% de cabernet sauvignon i la resta és ull de llebre. La criaça es realitza en bótes de roure americà d'una capacitat de 225 litres, combinant roure vell amb un 10% de roure nou. Abans de sortir al mercat, el vi realitza una estada en ampolla d'un mínim de sis mesos, la qual serà superior segons la demanda.

El criaça és de color robí fosc amb reflexos teula. Posseeix un ventall aromàtic format per tocs de fruita madura (figues, albercocs), caramel i notes de vainilla. El vi és vellutat, lleugerament pla, amb una càrrega de taní equilibrada. El final en boca és molt agradable, de naturalesa afruitada i complexa. És tracta d'un vi que, tot i estar en el seu moment òptim de consum, es pot guardar uns quants anys, sempre que sigui en bones condicions. Bodegues Can Ribes. Consell. Tel. 622 948. Fax 721 129. Ω

El color dels cignes (i l'aneguet blanc)

XIM G. DE TORRELLA

Al'Hort del Rei del castell reial de l'Almudaina de Mallorca mateix, o Mallorca Ciutat, hi ha un petit estany que un temps fou embarcador de valís, reis i virreis. Ara hi ha una parella de cignes negres i recentment hi ha aparegut una annereta blanca. Però abans els cignes eren blancs. Qualcú els donà per menjar qualche coseta dolenta i es moriren. Ben mirat i remirat són el símbol de la nostra petita gran història, tal vegada la pitjor tractada de totes les històries que es van contant per aquest món de Déu que sembla més bé del dimoni.

Del blanc, color dels colors, síntesi dels set de l'arc de sant Martí, signe de vitalitat total, hem anat a parar al negre de l'ocàs, del no-res, passant pels grisos de la decadència de la nostra malaurada terra illenca que fou l'últim baluard de les Espanyes veres.

Aquí volem contar una història paral·lela, fruit de les investigacions dutes a terme des de l'any 1943 fins al desembre de l'any passat. Una investigació feta principalment a l'arxiu familiar, catalogat des del 1230 fins al 1957.

També crec que manca donar una explicació del perquè faig "la còntarella" a *L'ESTEL*, i no trob millor manera que recordar l'escribit de Joan Estades de Montcaire del dia u d'aquest mateix mes.

El quinze de gener d'enguany vaig assistir a la trobada aniversari de *L'ESTEL* a can Tronca, de Sant Joan. Fer-ho em costà una seriosa reflexió i en vaig restar satisfet, molt satisfet, perquè em vaig trobar amb una gentada que, pensant d'una o d'altra manera, en oposició total fins als extrems, tenien tots ells una raó comuna fonamental: la seva mallorquinitat absoluta. Això vol dir la seva consciència ancestral de pertànyer a la nostra nació catalana.

És així que començaré la feina dient el que jo personalment entenc per Història: la ciència de la intemporalitat.

En conseqüència, no la podem reconduir cap a nosaltres ni cap al nostre temps i som nosaltres els que hem d'anar a ella i fer-nos també història per aprendre a conviure amb els personatges que l'han anada feït abans que nosaltres.

Però, per fer-ho amb encert, em manca disposar de sentit historicista, aquesta mena d'instint de la intemporalitat que ens permet navegar sense risc de naufragi per entre els nombrosos esculls d'aquesta mar immensa que convenim molt impròpiament a definir com a passat.

Pensem en Roviri i Virgili: si no tenim un centre, una llar, la nostra ànima no anirà arreu del món com l'alegre viatgera, sinó que ho farà com l'ànima en pena. Ω

E P I I

**PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ,
A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR**

RECORDA

**Quan hagi llegit aquest periòdic,
si no en fas la col·lecció,
regala'l a un amic, veí o parent**

EL PAÍS HO NECESSITA

**NECESSITAM
PROMOTORS I PROMOTORES**

de **L'ESTEL de Mallorca**

a les illes Balears i a la resta dels Països Catalans

Tel. **26 50 05**

L'ESTEL

de Mallorca

L'acció i els actes (i II)

"Bonhöffer fou un estil: una manera de callar si la paraula no és acció. I de parlar si el silenci no és acció. Car el preu, el cos de Jesucrist i de cada persona humana no han de veure's envaïts per la trivialitat ni dissipats en reflexions inútils o en vacil·lacions. Ell sempre s'hagué d'encarar amb decisions..." (*Recuperem els testimonis: Dietrich Böhnhoffer*, per Ferran Manresa.)

"Tampoc no ens podem quedar amb aquella manera de fer de la burgesia benpensant, que s'imagina que n'hi ha prou amb carregar-se de raó, escriure llibres i dialogar amb els espanyols: cal passar a l'acció." (*El cristià Carrasco i Formiguera*, per Hilari Raguer.)

"Per l'obra es coneix qui l'ha feta." "Fets, fets, i deixa't d'històries." "El prometre és núvol i el donar és pluja." "Tal faràs, tal trobaràs." (Refranys catalans.)

"Tothom és assenyat en les paraules, sols en els seus fets hom descobreix que no ho sigui." (Jean B. Poquelin Molière, 1622-1673, poeta còmic i autor dramàtic francès.)

"Considera iguals el plaer, el patiment, el guany, la pèrdua, la victòria, la desfeta. consagra't íntegrament a la batalla: defugiràs així l'error." (El conductor del carro al *Bhagavad Guita*, antic llibre clàssic en sànscrit de l'hinduisme.)

"L'home fort crea els seus esdeveniments, el dèbil els pateix de part del destí." (Alfred V. de Vigny, escriptor francès, 1797-1863.)

"La necessitat és la mare de totes les accions humanes. L'acció de l'ànima ha d'esser tal que cerqui la quietud i seguretat i no augmenti el treball amb afany." (Agustí d'Hipona, pare de l'Església durant la caiguda d'Occident, 354-430.)

"Esser o no esser, heus ací la qüestió. És de més noble esperit patir les escames i els dards de la fortuna adversa o, al contrari, prendre les armes contra un mar d'adversitats i acabar tot afrontant-les? Morir, dormir, res nés." (*Hamlet*, de William Shakespeare, 1564-1616.)

(Els no violents) "tractam de convèncer amb paraules, però, si les paraules no són escoltades, ho intentarem amb els fets... quan caldrà, també serem amatents a patir i fins i tot a morir..." (Martin Luther King, 1929-1968, suggereix aquesta resposta sintètica del fals dilema plantejat per Hamlet.)

"Qui sap fer el bé i no el fa pas, li és comptat com a pecat." (Epístola de l'apòstol Jaume 4:17, escrita cap a l'any 40.) **Fons de Documentació** Ω

ACUDITS DE FERRERES A LA VANGUARDIA

SI T'HA AGRADAT AQUESTA REVISTA
NO ET TALLIS I TELEFONA AL
2 6 5 0 0 5
I LA T'ENVIAREM CADA QUINZE DIES

L'heroi

És ell! Du el signe de la victòria...
Podrà en la lluita caure i ser víctima,
més ningú podrà mai arrancar-li
l'estel del front que un ideal fulgura.

Armes o ceptres, enginys o màquines,
no atenyen l'astre de llum altíssima,
ni a grapades de fang que li llanci
pot eclipsar-lo la profana turba...

Ans bé el suplici sublima l'heroi;
sa sang treu flames apoteòsiques,
i els insults que la infàmia li tira
de fems enterra a son llorer serveixen.

Ell de son poble concentra l'ànima.
Tranquil, hi atura les bregues díscòles;
lluitador, hi remou les tempestes
com fa el mestral sobre la mar voluble.

L'impuls que ell dóna produeix l'ímpetu
que enfora guia la gent i l'època,
i damunt la corrent que se'n forma,
ell passa al trot de triomfal quadriga...

Davant l'enigma s'asseu per àrbitre,
romp lo insoluble sa espasa autòctona;
i el relleu de sa pròpia figura
ell dona encuny a sa mateixa pàtria.

Sortat el poble, sortosa l'època
d'on surt un heroi de força màxima,
com Amfió edificant amb la lira,
o com Teseu esvaïdor de monstres!

Quan plana l'ombra de les catàstrofes
i tot al caos sembla dissoldre-s'hi
ja és bé l'hora de l'Herói! Germini
la terra mare sa llavor feconda!

Herói!, t'invoquen les palmes èpiques,
vola a cercar-te l'oda pindàrica;
i si els cors abatuts no et sospiren,
com que el prometin els antics sepulcres!

Miquel Costa i Llobera. Ciutat de Mallorca
22-25 de febrer de 1906

**FORAST
ERADES**

Sèrie selecció catalana
de futbol:

José María García: **Reclamar
la selección catalana és una
sandez y una memez.**

J. M. GARCÍA

ΩΩΩ

Antonio Romero (IU): **Esto es
una barbaridad. Hay que ir
con cuidado porque llegará
el día en que Pujol reclamará
la luna.**

ΩΩΩ

Paca Sauquillo (COPE): **Es de
un provincianismo ridículo.**

ΩΩΩ

Víctor Márquez (COPE): **Al
margen de la corona, sólo
hay tres cosas que garantizan
la cohesión nacional: la liga
de futbol, la guardia civil y el
Corte Inglés.**

ΩΩΩ

Editorial d'*El País*: **La liga
sigue siendo el más eficaz
antídoto contra las tentacio-
nes independentistas.**

ΩΩΩ

Pedro de Silva, articulista de
Diario de Mallorca: **Si Escocia
tiene su selección, ¿por qué
no Cataluña? Respuesta
clara: porque en Escocia el
nacionalismo es hoy minorita-
rio y no existe problema
real de secesión. La obliga-
ción de los nacionalistas es
llegar lo más allá que pue-
dan, pues ése es su programa
genético. En otro caso irían
contra su propia naturaleza.
Pero la obligación de un buen
nacionalista español, y de los
partidos nacionales, es evitar
que los catalanes se alejen
más, por la misma razón.**

ΩΩΩ

José María Carrascal: **Las na-
cionalidades históricas no
sólo se arrogan tal título, sino
que se lo niegan a las demás.
Lo que es demasiado. Porque
detrás de esa reivindicación
hay algo más que arrogancia
pueril. Hay también codicia
muy bien disimulada.**

Mallorca ha canviat

Escandell

Dava alegria Mallorca dels nostres avantpassats, per la pau i la concòrdia de tothom apreciats. Per els camps ben cultivats, la fruita rebossaria, per Banyalbufar, malvasia de gusts especialitzats. Del sementer de muntanya tot estava cultivat, arreglat amb gust i molta lo que avui està oblidat. Possessions ben formoses romanen abandonades, no hi ha roses ni mimoses manca d'aigua s'han secades. El bon pagès en sofreix de tanta calamitat, del bell redol, tot pateix, tot està abandonat. Ω

Els acudits d'en Balutxo

SABEU EL DARRER DE L'ESTEL?

Na Rosa Estaràs explica a Mâtigues que hi ha quatre castes d'orgasme: *El primer és el positiu (Ai, ai, sí!), el segon és el negatiu (Ai, ai, no!), el tercer és l'espiritual (Ai, ai, Déu meu!), i el quart és el fingit (Ai, ai, Jaumet!).*

ΩΩΩ

N'Aznar explica que, d'ençà que és al poder, el progrés és evident: *Había cien mil ingenieros y ahora hay ciento diez mil; había doscientos mil arquitectos y ahora hay doscientos cincuenta mil; incluso los chaperos y las mujeres que antes comerciaban con su cuerpo, son ahora padres y madres de ministros!*

ΩΩΩ

Hi ha una epidèmia de rates i en Jordi Pujol contracta el flautista de Hammelink. Aquest, agafa una rateta mecànica, li dóna corda i l'amolla a les rambles de Barcelona. Aviat, totes les rates de la ciutat li van darrera cap al moll. La rata mecànica es tira al mar i totes les rates darrera ella. La plaga està llesta. Aleshores Pujol s'adreça al flautista i li demana: No tindries un Vidal-Quadres i un Canelles mecànics?

ΩΩΩ

Això és en Balutxo que li vol contar un acudit a un amic. *No, que sempre els contes d'en Canelles o d'en Mâtigues.* En Balutxo li assegura que aquest no és de cap dels dos. L'amic, resignat, accepta d'escoltar. En Balutxo comença: *Això són les dones de Canelles i d'en Mâtigues que esperen dos infants.* L'amic interromp: *Ho veus? com és d'en Canelles i d'en Mâtigues.* En Balutxo conclou: *Que no, són d'en Soler i de n'Huguet!*

ΩΩΩ

Sabeu per quin motiu els del PP estan immunitzats contra la malaltia de les "vaques boges"? És evident, afecta el cervell! Ω

Rebarcades d'aigua!

ES GALL

"Mal hi caigués un fibló d'aigo, damunt aquesta era, que se'n dugués sa garbera. sa senyora i es senyor."
(CANÇÓ POPULAR)

Al pol nord, quina ironia!, si ho compren tot congelat. Que visca la fantasia! Veurem els nêts algun dia, comprant sol embotellat?

La desgràcia no és petita, si torna boig el més llest; d'uis ciris a Santa Rita, que el Govern ja perd es quest.

I ells, com rei amb sa corona, van per tot cap alt, cofois. No caldria un tir de fona i que s'acabin els dois de l'aigua de Tarragona que umpl ses butxaques a rois?

Al mal vent la meva tia deia: "Rebarcades d'ous!" Mai mai imaginaria barcades d'aigua algun dia a preu de milions de sous.

Que visca la bogeria!, que visquen els disbarats! O és que la gran majoria aplaudeix la picardia? Si és així, visquin els gats! Ω

Sobretot, si per Tots Sants ja esclaten els albellons i dels immensos pantans vessa l'aigua a borbollons.

RECORDA

Quan hakis llegit aquest periòdic, si no en fas la col·lecció, regala'l a un amic, veí o parent EL PAÍS HO NECESSITA

Carlos Dàvila (ABC): **El "socio" catalán es una diaria mosca testicular que revolotea en el Principado alentada por Pujol, y agujoneada en Madrid excitada por Molins.**

ΩΩΩ

Manuel Martín Ferrand: **Los españoles cabales, que los hay y los hubo, se han pasado la Historia huyendo de la pobreza, la dictadura y el separatismo.**

ΩΩΩ

José María Carrascal: **La formación de un "frente" español, la creación de una alianza de los grandes partidos nacionales para evitar que, con una mínima representación parlamentaria, los nacionalismos periféricos no sean los verdaderos dueños del país, tiene en principio tanta lógica, tanta sensatez, tanta simplicidad que lo primero que se le viene a uno a la cabeza es por qué no se ha hecho ya.**

Tio Canya

En la Pobla hi ha un vell, que li diuen Tio Canya; porta gorra i brusa negra, i una faixa morellada. Tres voltes va anar, el Tio Canya a València: primer quan va entrar en quintes, i en casar-se en sa femella. La tercera va jurar, de no tornar a xafar-la, que a un home de ve del poble, ningú no fa abaixar la cara. Set vegades va fer cua, en presentar uns papers, per no saber expressar-se, en llengua de forasters. Aguantà totes les burles, les paraules agreujades i a la Pobla va tornar.

Tio Canya, Tio Canya, no tens les claus de ta casa; posa-li un forrellat nou, o et ferà fum la teulada. Tio Canya tingué un fill, que li diuen Tio Canya, porta gorra i brusa negra, i una faixa morellana. Bé recorda el Tio Canya, quan varen portar-lo a escola: set anys la cara ben neta, ulls oberts camisa nova. Però molt més va obrir els ulls, el xiquet del Tio Canya quan va sentir aquell mestre, parlar de manera estranya. Cada dia que passava, anava encollint els muscles per por que el senyor mestre, le ferà alguna pregunta. Aguantà càstigs i renyes, sense gosa obrir la boca i l'escola va odiar. Tio Canya Tio Canya, no tens les claus de ta casa; posa-li un forrellat nou, o et ferà fum la teulada. Cròniques del carrer diuen, d'uns nêts que té el Tio Canya que són metges a València, professors i gent lletrada. Quan d'estiu vénen al poble, visiten el Tio Canya i el pobre vell se'ls escolta, parlar llengua castellana. Però cròniques mes noves, expliquen que el Tio Canya ja compta amb besnêts més joves, que alegren la seva cara. Mai no parlen en castellà, com han après de sos pares, sinó com la gent del poble, la llengua del Tio Canya. Reviscola Tio Canya, amb gaiato si et fa falta, que a València has de tornar. Tio Canya, Tio Canya, no tens les claus de ta casa; posa-li un forrellat nou, perquè avui tens temps encara.

Vicent Torrent, Al Tall (1977). Cançó molt popular entre els mestres i nacionalistes valencians.

L'ESTEL de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
.....
Adreça.....
.....C.P.....
Població.....
C.I.F.....Tel.....

M'interessa una subscripció ANUAL 3.000 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....
Adreça.....
Núm. entitat.....Núm. sucursal.....
Compte núm.....

Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al Apartat de Correus 124 07600 s'Arenal de Mallorca

I I TROBADA DE XEREMERS sa Pobla

